

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 11

София, четвъртък, 19 ноемврий

1931 г.

12. заседание

Срѣда, 18 ноемврий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. 20 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	213	нитъ въ контестацията нарушения при произвеждане на изборитъ въ селата Корова, Ракиново, Нова-махала и Доржово, Пещерска околия. (Съобщение)	214
Питания:		Законопроекти:	
1) отъ народния представителъ Б. Кръстевъ къмъ министра на войната относно работене въ откритата дърводѣлска работилница при интендантството въ гр. Шуменъ безплатно и съ държавни материали спални, гостни и други мебели на нѣкои военни лица. (Съобщение)	213	1) за измѣнение на алинея втора на чл. 7 отъ закона за снабдяване войската съ коне и други животни (Трето четене)	214
2) отъ народния представителъ Т. Мечкарски къмъ министра на правосъдието относно режима въ Врачанския затворъ. (Съобщение)	213	2) за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митницитъ и пр. (Второ четене) :	214
Писмо отъ народнитъ представители Г. Василевъ и С. Мошановъ съ искане да бѣде сезирано Народното събрание по негласуването въ сношното заседание предложението за анкетиране изнесе-		3) за контролъ върху картелитъ и монополнитъ цени. (Второ четене — докладване)	219
		Дневенъ редъ за следващото заседание	230

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присъжествуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Иванъ, Ангеловъ Станъ, Аневъ Василь, Атанасовъ Русенъ, Бойчиновъ Михалъ, Василевъ Асенъ, Василевъ Иванъ, Георгиевъ Георги, Деневъ Сѣби, Джабарски Стоянъ, Димчевъ Василь, Дичевъ Петко, Домузчиевъ Василь, Желябовъ Жеко, Илиевъ Илия, Казанаклиевъ Георги, Коевски Василь, Кънчевъ Теодосий, Лоловъ Сава, Ляпчевъ Андрей, Мирски Христо, Момчиловъ Стоянъ, Орозовъ Александъръ, Патевъ Симеонъ, Русиновъ Костадинъ, Савовъ Сава, Свиначевъ Добри, Славовъ Кирилъ, Стамболиевъ Никола, Станевъ Митю, Статевъ Христо, Такевъ д-ръ Владимиръ, Таслаковъ Цвѣтко, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко и Черноковъ Георги)

Бюрото на Камарата е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Василь Янакиевъ — 1 день;
 На г. Василь Коевски — 4 дни;
 На г. д-ръ Иванъ Бешковъ — 1 день;
 На г. Иванъ Василевъ — 2 дена;
 На г. Деню Тотевъ — 3 дни;
 На г. Русенъ Атанасовъ — 4 дни;
 На г. Василь Аневъ — 1 день;
 На г. Димитъръ Дрѣнски — 1 день;
 На г. Илия Добревъ — 4 дни;
 На г. Василь Димчевъ — 2 дена;
 На г. Александъръ Орозовъ — 2 дена;

На г. Иванъ п. Рачевъ — 1 день;
 На г. Асенъ Стоевъ Василевъ — 1 день, и
 На г. Кирилъ Славовъ — 2 дена.

Съобщавамъ на Събранието, че сѣ постѣпили следнитъ питання:

Отъ народния представителъ Борисъ Кръстевъ, членъ на парламентарната група на Работническата партия, къмъ г. министра на войната, съ което, като съобщава, че по сведенията, които ималъ, открита била дърводѣлска работилница при интендантството въ гр. Шуменъ и че въ тая работилница безплатно и отъ държавни материали сѣ били изработени спални, гостни и други мебели на генералъ Соларовъ, генералъ Филиповъ и др., че въ щаба на гарнизона сѣ развъдени питомни зайци, принадлежащи на генералъ Кокилевъ, че въ двора на щаба билъ построенъ курникъ и пр., моли да му се отговори известни ли сѣ всички тия данни и какви мѣрки сѣ взети за наказание на виновнитъ.

Другото питане е отъ народния представителъ Тончо Хр. Мечкарски къмъ г. министра на правосъдието, съ което, като съобщава че на 10 ноемврий 1931 г. въ качеството си на депутатъ отъ болшинството, посетилъ Врачанския окръженъ затворъ, за да провѣри какво е състоянието му и констатиралъ, че режимътъ е много строгъ, затворницитъ се пускатъ само два часа навънъ и не имъ се позволявало единъ съ другъ да се събиратъ, пита: известно ли е това положение за режима въ Врачанския окръженъ затворъ и ако е известно, какви мѣрки смѣта да се вземагъ, за да се почувствува действително новата властъ, особено отъ политическитъ затворници, които сѣ жертва на своитъ идейни увлѣчения, или ако не е известно, моли да се нареди лична провѣрка.

Тия питання ще бждат препратени на съответните г. г. министри, за да отговорят.

Постъпило е писмо от народните представители Григоръ Василевъ и Стойчо Мошановъ съ следното съдържание: (Чете) „Снощното гласуване най-напредъ предложението на провърочната комисия за касиране изборитъ въ нѣколко села на Пещерска околия стана въ нарушение изричния текстъ на чл. 51 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание. Молимъ разпореждането Ви Народното събрание наново да бжде сезирано съ въпроса, като най-напредъ се гласува предложението на народния представител Стойчо Мошановъ за анкетиране изнесенитъ въ контестацията нарушения при произвеждане на изборитъ въ селата Корова, Ракитово, Нова-махала и Дорково“.

С. Мошановъ (д. сг): Г. председателю! Позволете съ две думи да подкрепя и разясня това, което прочетохте.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Нѣма да се занимаваме сега. Г. Мошановъ! Разберете, че ако желаете да се постави на ново гласуване пещерскиятъ изборъ, ще трѣбва въпросътъ наново да се постави на дневенъ редъ.

С. Мошановъ (д. сг): Моля Ви се — само две думи. По приложението на правилника, думата се дава преди дневния редъ.

Г. г. народни представители! Това писмо до председателството азъ го отпратихъ,...

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля!

С. Мошановъ (д. сг):... за да изтъкна, че вчерашното гласуване по пещерския изборъ не стана — отъ наше гледище — съобразно правилника за вътрешния редъ на Народното събрание. Въ стенографскитъ дневници на вчерашното заседание стои следното мое искане, когато се пристъпи къмъ гласуване. Казано е: (Чете) „С. Мошановъ (д. сг): Най-напредъ трѣбва да гласувате предложението за анкета. То трѣбва да предшествува другитъ предложения“. Г. председателъ, обаче, постави на гласуване решението на комисията и обяви мнозинство за него. Тогава азъ казахъ — пакъ споредъ стенографскитъ дневници — (Чете) „С. Мошановъ (д. сг): Правилникътъ изисква да се гласува по-напредъ предложението за анкета“. Обаче, въпрѣки това, г. председателъ гласува предложението на комисията.

Азъ вземамъ думата, за да обърна вниманието на г. г. народните представители на текста на чл. 51 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, защото г. председателъ снощи се обърна къмъ менъ и каза: „Откъде накъде? Покажете по кой законъ!“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Сега Ви казвамъ — чл. 51.

С. Мошановъ (д. сг): Второто изречение на чл. 51 гласи: (Чете) „При гласуване предложения не отъ законодателенъ характеръ, на първо мѣсто се поставя онова, което не изчерпва въпроса“. Безспорно, едно предложение за анкета не изчерпва въпроса, защото, следъ като се докладва резултатътъ отъ анкетата, изборътъ може да се касира; когато едно предложение за касиране на избора изчерпва въпроса, защото следъ неговото приемане не може да се постави на гласуване каквото и да е друго предложение. Очевидно, вчерашниятъ вотъ не стана въ съгласие съ правилника. Затуй моля председателството да се занимае съ този въпросъ и да го постави за разрешение отъ Народното събрание, което единствено е властно да тълкува правилника.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ дневния редъ.

В. Молловъ (д. сг): Кога ще бжде сложенъ въпросътъ на дневенъ редъ? Утре ли?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Е, сега!

В. Молловъ (д. сг): Въпросътъ е отъ бързъ характеръ. Или сега ще трѣбва да се разисква, или въ утрешното заседание. (Възгласения отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля!

В. Молловъ (д. сг): (Къмъ мнозинството) Тогава за васъ правилникъ и законъ нѣма.

Г. Мариновъ (з): Вие ще говорите за законъ! Вие разигравахте цѣла околия, сега искате да разигравате и цѣлъ Парламентъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, не е сложенъ този въпросъ на дневенъ редъ.

А. Ц. Цанковъ (д. сг): Ние искаме да знаемъ, дали ще бжде поставенъ на дневенъ редъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Нека този въпросъ се повдигне въ присѣдствието на г. министра на вътрешнитъ работи или въ края на заседанието, при опредѣлянето на дневния редъ и съ негово съгласие да се постави на дневенъ редъ.

П. Стайновъ (д. сг): То е работа на председателството.

К. Пастуховъ (с. д): Този въпросъ е отъ такова естество, че не трѣбва да се отлага за идното заседание, а може да се реши сега. Ние ще решимъ дали е правилно приложенъ правилникътъ или не.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Това е ваша преценка.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Когато се решава нѣкакъвъ въпросъ относително единъ изборъ, той трѣбва да се постави на дневенъ редъ, за да може пленумътъ да се занимае съ него.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Добре. Кога ще го поставите на дневенъ редъ?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Въпросътъ трѣбва да се постави на дневенъ редъ, защото въ противенъ случай Парламентътъ всѣкога може да бжде изненаданъ съ инцидентни предложения.

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за измѣнение на алинея втора на чл. 7 отъ закона за снабдяване войската съ коне и други животни.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ на трето четене законопроекта за измѣнение на алинея втора на чл. 7 отъ закона за снабдяване войската съ коне и други животни, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 4)

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митницитъ и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вноснитъ стоки.

Моля г. докладчика да го докладва.

С. Мошановъ (д. сг): Ние не се формализираме отъ това, че днесъ се раздаде докладътъ на комисията и, следователно, трѣбва да бжде разгледанъ въ утрешното заседание. Съгласни сме да бжде разгледанъ днесъ, само за да не се спъва работата на Народното събрание, обаче не желаемъ да се създава прецедентъ.

Министъръ С. Стефановъ: Раздаденъ е.

В. Молловъ (д. сг): Сега се раздаде.

С. Мошановъ (д. сг): Раздаде се днесъ и, следователно, трѣбва утре да се постави на дневенъ редъ, но за да се върши работа, ние не се формализираме.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): Този законопроектъ е много спешенъ и всѣки загубенъ день е въ вреда на фиска.

В. Молловъ (д. сг): Никакви аргументи не можете да имате — правилникътъ е изриченъ.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): Ние още вчера желаемъ да се разгледа законопроектътъ.

В. Молловъ (д. сг): И ние сме съгласни, обаче щомъ не сте успѣли да раздадете законопроекта вчера, трѣбва да го оставите за разглеждане въ идущото заседание.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): (Чете)

„Г. г. народни представители,

Финансовата парламентарна комисия разгледа законопроекта за измѣнение чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митниците и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вносите стоки и направи въ него нѣкои поправки, които ще намѣрите изложени въ представения отъвждъ законопроектъ. Поправките се наложи на комисията по следните съображения:

Внасяните досега безмитно сурови материали трѣбва да понесатъ, въ полза на държавното съкровище, една адвалорна такса, която да варира, споредъ естеството и значението на материалитъ за мѣстната индустрия и извличаната отъ тѣхното обработване полза за народното стопанство. Финансовата комисия намира, че е дошло време да се направи всичко за улеснение на оная трансформация въ земледѣлското производство, която, като отиде въ помощъ на нѣкои отрасли на последното, да улесни преминаването къмъ сѣщитѣ, които досега сѣ били слабо или никакъ незащитени отъ нашето законодателство. Такъвъ е случаятъ съ обработването на конопа, памука, лена и пр., производството на които постепенно трѣбва да бѣде засилено, до пълната възможностъ за задоволяване на мѣстните нужди отъ тѣхъ. Комисията счита за необходимо сѣщо така, че трѣбва, въ закрила на дребното производство, да се облекчатъ условията на тежката за него конкуренция съ едрото такова, като стойността на суровитъ за двата вида производство материали се наближи по стойностъ и се съкрати по този начинъ голѣмото разстояние помежду имъ въ предлагането на потребителя произведенихъ отъ тѣхъ еднакви стоки. Такъвъ е случаятъ съ защитата, която се дължи на занаятчийското обработване на медта.

Най-сетне има индустрии, които слабо дообработватъ полуфабрикатитъ, внасяни отъ вънъ, и затова би трѣбвало да понесатъ едно увеличение на адвалорните такси, каквито условията на тѣхното обработване и пласиране въ страната позволяватъ. Такъвъ е случаятъ съ обработването на желѣзната тель, суровия каучукъ, алуминия, какаото и пр.

Като направи измѣнения въ увеличаване на адвалорните такси, комисията смѣта, че, отговаряйки на нуждите на фиска, сѣщевременно е направила, макаръ и въ твърдо ограничѣнъ размѣръ, налагаща се отъ момента народо-стопанска политика.

Последните три алинеи на § 2 отъ законопроекта комисията зачеркна, като излишни и непотрѣбни.

Молимъ, прочее, да приемете законопроекта съ направенитъ въ него измѣнения.

Това сѣ мотивитъ на комисията.

Сега ще ви прочета самия законъ. (Чете):

„ЗАКОНЪ“

за измѣнение и допълнение на чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митниците и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вносите стоки.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ заглавието на законопроекта тъй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): (Чете)

„§ 1. Чл. 3 отъ закона за митниците се измѣня така:

Безмитните по тарифата или другитъ законоположения вносни стоки се облагатъ, както следва:

а) съ 25% върху стойността: какао на зърна; масло какаово; каучукъ на листи и плочи; прежда вълнена едножична надъ № 64; прежда памучна мерсеризирана надъ № 32; прежда памучна едножична надъ № 64 англ.; конопъ суровъ, чукавъ, влаченъ; дребъ и отпадъци отъ конопъ; трѣби, тель, плочи, листи на ленти отъ месингъ или бронзъ;

б) съ 20% върху стойността: винена киселина; сусамъ; гипсъ, смлѣнъ или не; етерични и ароматични масла; ароматични препарати (естери, есенции и др.); стъклени плочи; парафинъ; калциевъ тартаратъ; хартиена маса и хартиени отпадъци; плетки за шапки; мѣлко на прахъ; прежда памучна отъ № 28 англ. нагоре, изключая едножичната памучна прежда надъ № 64 (англ.); прежда памучна мерсеризирана до № 32 (англ.) включително; прежда отъ естествена коприна; прежда вълнена едножична отъ № 44 до № 64 включително; дребъ и отпадъци отъ вълна и памукъ; прежда вълнена двужична надъ № 64; прежда ко-

нопена; парчета отъ вълнени ленти и разчепкани вълнени прежди (филоше); месингови трѣби; листа алуминиеви съ дебелина до 3 мм.;

в) съ 15% върху стойността: пчеленъ воскъ; каучукъ суровъ; прежда памучна отъ № 20 до № 28 (англ.) включително; прежда вълнена едножична отъ № 36 до № 44 включително; прежда вълнена двужична отъ № 44 до № 64 включително; прежда вълнена трижична и многожична отъ № 54 нагоре; изкуствена вълна; юта сурова и ютена прежда; трѣби желѣзни поцинковани; прѣти желѣзни обли съ дебелина до 10 мм. включително и дължина надъ 10 м.; медъ на прѣти, тель, плочи, листи и ленти;

г) съ 12% върху стойността: бои минерални; прежда памучна до № 20 (англ.) включително; лентъ суровъ, чукавъ или влаченъ; прежда ленена;

д) съ 10% върху стойността: вълна боядисана; прежда вълнена двужична отъ № 36 до № 44 включително; прежда вълнена трижична и многожична до № 54 включително; бои анилинови и индиго; калциевъ карбитъ; органически нитросъединения за експлозивни; нишесте краткофено; калай и сплавитъ му; листи желѣзни калайдисани; вѣжа отъ медна тель;

е) съ 8% върху стойността: вълна влачена и вълна на ленти, небоядисани; памукъ суровъ, дрънкавъ или влаченъ и всички останали безмитни вносни стоки.

Безмитните износни стоки се облагатъ съгласно закона за тарифата на износните стоки.

Временно вносите (изключая чуловѣтъ — амбалажъ на суровия тютюнъ, отъ които се събира 15% отъ стойността), временно износните и нововносите стоки се облагатъ съ такса въ размѣръ 1% отъ стойността имъ.

Отъ горните такси се освобождаватъ:

1) предметитъ, изброени въ чл. 6, 7 и 8 отъ закона за митниците;

2) предметитъ, внасяни отъ държавнитъ привилегии;

3) транспортитъ, транспортитъ, крайбрѣжно пренасяните стоки.

Забележка. Отъ стокитъ и материалитъ, които се доставятъ за държавни, обществени и автономни учреждения по сключени до влизане на настоящия законъ въ сила договори, се събиратъ сѣществуващитъ досега мита, такси и берий.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Куртевъ.

И. Куртевъ (нац. л): Г. г. народни представители! Въ търговскитъ и въ индустриалните сръди циркулиратъ слухове — а вчера и „Търговско-промишленъ гласъ“ изнесе — че една памучна фабрика е внесла окъло 50 вагона памучни прежди, че отъ нѣкои фабрики сѣ внесени стогици бали памукъ. Били сѣ на пътъ да се внесатъ голѣми количества стоки. Използувагъ момента, докато законътъ влѣзе въ сила. Тѣзи работи обикновено ставатъ у насъ, когато се покачватъ митата: нѣкои фирми внасятъ голѣми количества стоки, за да спечелятъ нѣщо отъ вносно мито. Затова, за да се внесе известна справедливостъ, азъ мисля, че би трѣбвало да се опредѣли една по-задна дата, отъ която да се облагатъ съ новитъ такси всички безмитно внесени стоки или такива, които предстоятъ да се внасятъ. Настоящиятъ законопроектъ е внесенъ къмъ първо число на този месецъ. Ето защо азъ предлагамъ всички стоки, внесени отъ 1 ноемврий т. г. насамъ, които се визиратъ отъ настоящия законопроектъ, да бждатъ обложени съ новитъ такси.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който повдига тукъ уважаемиятъ г. Куртевъ, бѣше предметъ на обстойно обсъждане въ комисията. Комисията имаше предъ видъ тѣзи слухове, които циркулиратъ, за които говори г. Куртевъ — макаръ и не напълно провървени и установени — че сѣ внесени или предстоятъ да се внесатъ стоки, визирани отъ настоящия законопроектъ. Обаче, следъ като станаха обстойни разисквания по този въпросъ, комисията намери, че придобититъ права по силата на сега действащия законъ не могатъ да бждатъ нащѣрбени, нахърбени съ единъ последующъ законъ, на който да се даде обратна сила. Законопроектътъ, който днесъ се разглежда, е отъ чисто материаленъ характеръ; той не е процесуаленъ законъ, за да му даваме обратна сила. Затова и комисията не счете за нужно да се поменава това никжде. Понеже законопроектътъ засѣга материални интереси, той ще влѣзе въ сила, както гласи и самата конституция, отъ деня на неговото публикуване въ „Държавенъ вестникъ“, отъ деня на публикацията му ще бждатъ облагани съ

* За текста на законопроекта, прѣстъ на първо четене изг. прил. Т. I, № 4.

адвалорна такса стокитѣ, които се визиратъ въ него. Но дотогава, докогато той е законопроектъ, ние не можемъ по никакъ начинъ да облагаме, както той постановява, стокитѣ, които сѣ декларирали или внесени въ митницата, или ще бждатъ внесени преди законопроектътъ да стане законъ.

И тъй, въпросътъ, който повдига уважаемиятъ г. Куртевъ, се имаше предъ видъ отъ комисията, но не се счете за нужно да добавимъ каквито и да е забележки. Имаше даже едно предложение, въ края на проекта — не подиръ чл. 1, защото онова, което предлага г. Куртевъ, не е за чл. 1 — да се упомене отъ кога влиза законътъ въ сила; обаче, както казахъ, понеже тая материя е регламентирана и достатъчно установена по традиция отъ миналото, пъкъ и по силата на самата конституция, комисията не счете за нужно да туря такова постановление въ който и да е членъ. Ние считаме, че докато законопроектътъ не стане законъ, той не може да засегне материалнитѣ интереси на когото и да е въ България.

Този отговоръ дължихъ да дамъ на г. Куртевъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Димо Бурилковъ.

Д-ръ Д. Бурилковъ (р): Г. г. народни представители! Открай време въ България покрай рѣкитѣ расте конопъ, имаме и конопена индустрия. Конопеното производство, обаче, се намира предъ конкуренцията на ютата, която се внася въ България. За да бжде покровителствувано производството на конопъ у насъ — въ Татарпазарджишко и на други мѣста — азъ смѣтамъ, че е необходимо да се повиши колкото се може повече митото на суровата юта и на ютената прежда. И азъ правя предложение, въ точка „в“ думитѣ „юта сурова и ютени прежди“ да се заличатъ и да се впишатъ къмъ точка „а“, за да се облажатъ съ 25% адвалорно мито.

Възражението, че съ това увеличение на адвалорното мито ще поскъпимъ много човалитѣ, е свършено неоснователно. По направената смѣтка, при това повишение на адвалорното мито на суровата юта и на ютената прежда човалитѣ нѣма да струватъ повече отъ 20 л. Днесъ тѣ се продаватъ на пазара по 40 л. Следователно това повишение нѣма да попрѣчи на ония производства, които си служатъ съ човали.

Въ точка „г“ се казва, че се облагатъ съ 12% върху стойността ленъ суровъ, чукавъ или влаченъ, и прежда ленена. У насъ доскоро се сѣше ленъ, който расте низко и не се рентираще, обаче днесъ въ България се внася отъ Римъ ленено семе, което дава влакно дълго 1.20 м. Такавъ ленъ се произвежда, напр., въ Бѣлово — повече отъ 25.000 кгр. — но не може да се пласира, защото отиватъ се внася ленъ съ свършено низко мито. Затова азъ предлагамъ въ точка „г“ думитѣ „ленъ, суровъ, чукавъ или влаченъ; прежди ленени“ да се заличатъ и да се впишатъ въ точка „в“, за да бждатъ облагани съ 15%.

Споредъ точка „д“ нишесте картофено ще се облага съ 10% адвалорно мито. Ние, като земеделска страна, трѣбва да насърчаваме фабрикацията на нишестето у насъ. Затова ще бжде добре, ако повишимъ адвалорното мито на картофеното нишесте, внасяно отъ вънъ, отъ 10% на 15%.

Най-сетне, време е ние въ България да помислимъ и за друга една земеделска култура — памука. Въ България се внасятъ за 1½ милиарда лева памучни произведения, и затова ние трѣбва да насърчимъ производството на памукъ. И ето, ние туряме мито върху памука — суровъ, дрънкавъ или влаченъ — въ размѣръ 8%. Това е една свършено малка премия на нашето производство. Ще бжде добре да я покачимъ поне на 15%, като предвидимъ памука въ буква в.

А. Буковъ (з): Значи, колкото митото. Не сте проучили въпроса.

Д-ръ Д. Бурилковъ (р): Това е адвалорна такса.

А. Буковъ (з): А митото колко е? Съ единъ процентъ е само разликата.

Д-ръ Д. Бурилковъ (р): Това сѣ моитѣ предложения.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Бурилковъ! Моля, дайте си предложенията писмено. Има думата г. докладчикътъ.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): По поводъ повдигнатитѣ отъ г. Бурилковъ въпроси дължа да кажа на народното представителство, че настоящиятъ законопроектъ бѣше предметъ на най-грижливи проучвания

въ финансовата комисия. За всѣки единъ артикулъ се говорѣ надълго и нашироко, изказаха се мнения и съображения отъ точка зрение не само фискална, но и народостопанска. И затова комисията въ мотивитѣ къмъ своя докладъ до народното представителство казва, че, като е направила поправкитѣ, не се е рѣководила само отъ това, да постѣпватъ суми въ полза на държавното съкровище, като се увеличатъ адвалорнитѣ такси, но е направила до известна степенъ народостопанска политика, като е изхождала отъ чисто стопански съображения, отъ каквито изхожда и г. Бурилковъ.

По въпроса за конопа. Суровия конопъ обложихме съ най-високата такса, която законопроектътъ предвижда — 25% отъ стойността. Мотивитѣ, поради които суровия конопъ обложихме съ най-висока такса, бѣха сѣшитѣ, които изтъкна и г. Бурилковъ. Ние искаме мѣстното конопено производство да бжде добре протезирано, за да се засили и да разрастне до такава степенъ, че да може да задоволява всички мѣстни нужди — това, което се споменава и въ доклада на финансовата комисия. Повече отъ това, мисля, не може да се иска нито отъ комисията, нито отъ който и да било деятелъ въ областта на народното стопанство, а още по-малко отъ финансовия министъръ, който предлага настоящия законопроектъ. Тѣй че суровиятъ конопъ е защитенъ, както виждате, съ най-високата такса, която се предвижда въ законопроекта.

По буква „б“ конопената прежда се облага съ 20% — докато суровиятъ конопъ се облага съ 25%. Както виждате, има една малка разлика отъ 5%, една градация, и то не за друго, а защото искахме да дадамъ възможностъ на ония индустриалци, които преработватъ конопа, да иматъ единъ артикулъ, който търпи известно облагане, но до степенъ да не бжде въ вреда на самата индустрия. Комисията, мисля, направи тъкмо това, което трѣбваше да стори за насърчение на конопената индустрия въ страната.

Що се касае за лена — суровъ, чукавъ или влаченъ — той се облага съ 12%. Комисията изхождаше отъ съображението, да се обложи ленътъ съ една такава адвалорна такса, която да даде нуждитѣ приходи на фиска, безъ да отегчи положението на ленената индустрия, и предвиди 12% — въ всѣки случай повече, отколкото бѣше досега, защото тия индустрии, които внасятъ суровъ ленъ отъ вънъ и го преработватъ, плащаха само една адвалорна такса отъ 3%. Сега я качихме на 12% и мислимъ, че не може да се покачи повече. Ако се качи адвалорната такса на 20% или 25%, както иска г. Бурилковъ, то ние ще отегчимъ условията за развитие на нашата ленена индустрия.

Ние се задоволехме съ едно увеличение на таксата съ 9%, не посмѣхмѣ да увеличимъ повече тая такса, понеже рискувахме да отегчимъ нашата ленена индустрия.

Въ буква „д“ се предвижда облагане на картофеното нишесте съ 10%. Комисията също така се занима съ облагането на тоя артикулъ. Въ България не се произвеждатъ картофи въ онова количество, въ каквото се произвеждатъ, напр., въ Германия, картофеното производство у насъ е недостатъчно, и ако качимъ митото на нишестето, произвеждаемо отъ картофи, ние ще поскъпимъ тоя артикулъ. Въ комисията се държеше смѣтка не само за това, кактъвъ приходъ ще даде на фиска увеличението на адвалорното мито, но се държеше смѣтка и за това, да не се поскъпнява този артикулъ, за да не се претоварватъ известни производители, които го използватъ.

Съ една речъ, ние сме държали да постигнемъ единъ балансъ, едно равновесие между интереситѣ на потребителитѣ и интереситѣ на производителитѣ. Ето защо ние не можехме да предвидимъ за картофеното нишесте по-висока такса отъ 10%, защото рискуваме да го поскъпнимъ и по тоя начинъ да ограничимъ неговата консомация.

По тия съображения комисията ви предлага да гласувате § 1 тѣй, както ви го докладвахъ. Разбира се, остава на васъ да се произнесете, дали сѣ достатъчни тия увеличения на митата, които комисията е направила, като имате предъ видъ изказанитѣ отъ мене съображения, които сѣ я рѣководили.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Въ § 1 се предвижда 15% адвалорно мито върху пчелния восъкъ. Азъ моля да се освободи отъ мито пчелниятъ восъкъ, внасянъ отъ пчеларитѣ за производство на пчелни пити, съгласно чл. 128 отъ закона за подпомагане на земеделското производство, а да се облага съ мито само ония восъкъ, който се внася за други нужди.

Председателстващ Н. Шоповъ: Дайте си писмено предложението.

Има думата г. докладчикътъ.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): Г. г. народни представители! Комисията обсъжда и този въпросъ. Констатира се, че граматното количество, 50% отъ пчелния воскъ, който се внася у насъ, отива за свѣщоливницитѣ. Азъ смѣтамъ, че свѣщоливницитѣ, които достатъчно печелятъ, могатъ да платятъ едно мито отъ 15%. Обаче пчелниятъ воскъ, който се внася отъ пчеларитѣ, е едно незначително количество. Това е, г. Аврамовъ, най-главното съображение на комисията, поради което тя не смѣтна за нужно да направи изключение за воскъ, внасянъ отъ пчеларитѣ — понеже незначително количество се внася за нуждитѣ на пчеларитѣ — 15—20%. Независимо отъ това, пчелниятъ воскъ, който се внася за нуждитѣ на кооперациитѣ, по силата на закона за насърчение на земледѣлското производство се облага само съ 3% адвалорно мито.

Ето защо комисията не счита за нужно да изключи пчелния воскъ отъ адвалорнитѣ облагания, предвидени въ законопроекта. И азъ мисля, че по тѣзи съображения и г. Аврамовъ ще се откаже отъ своето предложение, защото, фактически, тия положения, които сж легнали въ законопроекта, напълно отговарятъ на нуждитѣ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Направиха се нѣкои бележки отъ г. г. народнитѣ представители касателно това, че се внасяли стоки съ целъ да се изпревари законътъ.

Постоянно пристигатъ стоки, внасяни безъ мито отъ разни наши индустриални предприятия. Азъ смѣтамъ, че не може така инцидентно да бжде разрешаванъ този въпросъ, на второ четене. Въ комисията той се обсъди доста обстойно и се съгласихме, че законътъ ще влѣзе въ сила отъ датата на публикуването му въ „Държавенъ вестникъ“. Не може да се каже, че стокитѣ, които продължаватъ да пристигатъ, сж поржчани съ огледъ внасянето на този законопроектъ. Едно пътуване на стоки по море трае месецъ и половина; пътуването по желѣзницитѣ отъ Франция, Италия и т. н., е въпросъ на месецъ, а законопроектътъ е внесенъ не по-рано отъ две седмици, нѣма даже и толкова. Така че, ако речемъ да се върнемъ назадъ, коя е тая дата, която трѣбва да вземемъ? И после, единъ материаленъ законъ не може да има обратна сила — то би било крайно несправедливо.

Колкото се отнася до предложението, което направи г. Бурижковъ, и до другитѣ бележки, които се направиха по законопроекта, ще кажа, че въ комисията се направиха много обстойни обсъждания и се съобразиха всички ония нѣща, които се изтъкнаха тукъ, било съ огледъ трансформацията на земледѣлското производство, било съ огледъ на обработването на суровитѣ артикули или полуфабрикатитѣ и т. н. Въ три комисии бѣха обсъдени въпроситѣ много обстойно, въ присѣствително на представители отъ всички срѣди на Парламента, и азъ мисля, че нѣма да решимъ правилно тия въпроси, ако гласуваме сега тукъ отдѣлни предложения. Ще направимъ грѣшка.

Декларирамъ, че вземамъ подъ внимание всички предложения и бележки, които се правятъ сега тукъ. Моля господата, които ги правятъ, да присѣтствуватъ въ комисията, за да се обсъдятъ тамъ, и, ако комисията не ги приеме, да направятъ тия предложения на трето четене, за да се гласуватъ.

Моля, прочее, да се гласува § 1 така, както се прочете отъ г. докладчика, съ тѣзи обяснения и съ тази декларация, която направихъ азъ, а направенитѣ сега предложения — ако сж съгласни господата — да се обсъдятъ въ комисията, където да се препрати законопроектътъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Г-да! Пристъпваме къмъ гласуване на § 1 отъ законопроекта така, както се прочете отъ г. докладчика, а направенитѣ по сѣщия параграфъ предложения ще се препратятъ въ комисията за обсъждане.

Които отъ г. г. народнитѣ представители приематъ § 1 отъ законопроекта, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): (Чете) „§ 2. Чл. 21 отъ закона за митницитѣ се измѣня и допълня както следва:

Къмъ алинея втора на сѣщия членъ следъ думитѣ „по сѣщия начинъ се постѣпва и съ мѣстнитѣ“ се добавятъ

думитѣ „и иностранны натурализирани“, а следъ алинея втора се добавя алинея трета, както следва:

Ако допълнителната работа, върху мѣстнитѣ индустриални произведения, извършена въ странство, не измѣня базата на облагането, то тия произведения заплащатъ въ такъвъ случай 10% отъ вносното мито, съ което биха се облажили.“

Въ този параграфъ, редъ първи, вмѣсто „чл. 210“, погрѣшно е отпечатано „чл. 21“.

Г. г. народни представители! Комисията смѣта, че, освенъ добавката, която се прави къмъ алинея втора, и новата алинея трета, има смисълъ да се направятъ известни добавки и къмъ алинея първа на този членъ, предъ видъ на това, че последнитѣ три алинеи отъ този параграфъ въ първоначално внесенния отъ министерството законопроектъ бѣха изхвърлени отъ комисията като ненуждни. Въ тѣхъ се говори за внасянето на сурови материали само за преработка, за толеранса, за сроковетѣ и т. н. Всичката тая материя се изхвърля. Обаче комисията смѣтна, че къмъ алинея първа, въ която се говори за лица, които внасятъ отъ чужбина нѣкои предмети съ целъ, следъ като ги направятъ или преработятъ, да ги повърнатъ обратно, терминътъ „нѣкои предмети“ трѣбва да се уясни, като се добавятъ и думитѣ: „и сурови материали“.

Тѣй щото, въ началото на алинея първа на сѣщия чл. 210, следъ думитѣ „Лицата, които внасятъ отъ чужбина нѣкои предмети“, се добавятъ думитѣ „и сурови материали“.

Последната фраза на сѣщата алинея първа на чл. 210 се измѣня така: (Чете) „Това, обаче, се позволява само за предмети и стоки, които не се произвеждатъ въ страната“. Сѣщата последна фраза на алинея първа на чл. 210 отъ закона за митницитѣ бѣ предложена първоначално отъ г. министра така: (Чете) „Това, обаче, се позволява само за предмети, които не си измѣнятъ коренно вида или естеството и при възвръщането могатъ да се познаятъ, че сж сѣщитѣ, внесени за поправки или преработка“. Понеже смисълътъ на тая последна фраза се поменава по-горе въ началото на алинея първа, комисията реши да видоизмѣни тая последна фраза на алинея първа на чл. 210 така, както ви я прочетохъ.

Това измѣнение на алинея първа, което комисията направи съ съгласието на г. министра на финанситѣ, следъ като бѣше отпечатанъ нейния докладъ, ще се има, обаче, предъ видъ за обсъждане и приемане при трето четене на законопроекта. А сега комисията предлага да приемете § 2 така, както ви го докладвахъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Значи, второто четене ще бжде само една регистрация.

С. Пулевъ (з.—Ст. з): Предлагамъ въ началото на първата алинея, следъ новоприбавената дума „материали“, да се прибавятъ думитѣ „които не се произвеждатъ въ страната“.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): Това е казано.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Гавриловъ.

Н. Гавриловъ (нац. л): Мисля, че въ § 2 има една непълнота. Азъ предлагамъ къмъ този параграфъ да се прибави една забележка въ смисълъ, всички ония мѣстни материали и иностранны натурализирани индустриални произведения, които сж изнесени до сега, за да бждатъ преработени, да бждатъ третираны по стария законъ. Иначе може да се създаде една несправедливостъ, защото всички ония, които сж изнесли такива материали за преработване или преобядисване, ако знаеха, че ще се гласува настоящиятъ законъ, тѣ може би нѣмаше да изнесатъ въ толкова голѣмо количество материали за преобядисване или преработване.

Ето защо азъ предлагамъ да се приеме забележка въ следния смисълъ: изключватъ се отъ облагане мѣстнитѣ натурализирани индустриални произведения, които сж изнесени за преобядисване или преработване до влизане въ сила на настоящия законъ, т. е. съ тия материали ще се постѣпва съгласно стария законъ. Може да се тури и нѣкакъвъ срокъ, напр., 3 месеца.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Куртевъ.

И. Куртевъ (нац. л): Г. г. народни представители! Мисля, че срокътъ 12 месеци, предвиденъ въ алинея първа на чл. 210, трѣбва да се продължи на 18 месеца. Когато говорихъ по първото четене на законопроекта, казахъ, и сега ще повторя пакъ, че тоя срокъ трѣбва да бжде по-

голям. Понеже последните три алинеи на чл. 2 от първоначалния проект сж съвършено премахнати и тяхното съдържание е вмъкнато въ алинея първа на § 2, както докладва г. докладчикът, то значи, че стокитъ, които се внасят въ страната за дообработване и сж износими на чуждите пазари, като български стоки, ще трѣбва да бждат изнесени въ единъ срокъ само отъ 12 месеца. А знайно е, че много отъ тия стоки, следъ изтичане едногодишния срокъ за изнасянето имъ, се демодиратъ, много отъ тяхъ оставатъ неизнесени, защото не могатъ да бждатъ изнесени само презъ единъ сезонъ. Тукъ имамъ предъ видъ, както посочихъ и примѣра по-рано, стокитъ на така наречената картонена индустрия, издѣлиятъ на каучуковата индустрия и др. Ако тия стоки не могатъ да бждатъ изнесени само въ срокъ отъ 12 месеца, тѣ ще останатъ въ страната. Тѣ сж назначени за турския или грѣцкия пазари, ще носятъ грѣцки или турски надписи, или ще иматъ оная украса, оная външна форма, каквато е приета на съответния пазаръ. Щомъ изтече срокътъ, тѣ не могатъ да бждатъ изнесени, а тъй като не могатъ да бждатъ погълнати отъ нашия, мѣстенъ пазаръ, затова ще останатъ мърда въ складоветъ на търговцитъ. Затуй азъ предлагамъ, срокътъ отъ 12 месеца да бжде продълженъ на 18 месеца, за да могатъ да бждатъ изнесени тия стоки поне презъ следващия втори сезонъ въ странитъ, за които сж предназначени.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Това противоречи на вашата идея: трѣбва да се съкрати срокътъ, а не да се удължи.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Симеоновъ.

И. Симеоновъ (д): Г. г. народни представители! Азъ моля да се приеме параграфътъ така, както е предложенъ отъ комисията.

И. Куртевъ (нац. л): Защо?

И. Симеоновъ (д): По следните съображения. Когато дойде въпросътъ за вносъ и за износъ, за облекчения на изнесени по-рано български продукти и при връщането имъ, разни емисари започватъ да търсятъ депутати изъ Камарата и да се налагатъ.

С. Мошановъ (д. сг): Какво?

И. Симеоновъ (д): Разни хора търсятъ голѣми, грамадни печалби. Азъ имамъ убеждението, зная, говорихъ по този въпросъ: има известни фирми, които искатъ, настѣватъ, защото грамадни суми тѣ ще загубятъ въ интереса на фиска. И за да престанатъ всѣкакви ходатайства отъ страна на представители на фирми, за да бждатъ облекчителствувани за смѣтка на бюджета и оголѣлия народъ, азъ моля да не се приема това предложение. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството и нѣкои отъ сговориститъ)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ бихъ молилъ г. г. народните представители, които правятъ предложения по тоя параграфъ, да се съгласятъ тия предложения да се отнесатъ въ комисията, защото така инцидентно не могатъ да бждатъ решавани тия въпроси, които сега се повдигатъ. Ако се обосноваватъ тия предложения съ мотива, че ако ония, които изнасятъ стоки, биха знаели, че ще последва такъвъ законъ, тѣ нѣмаше да изнасятъ, същиятъ мотивъ може да послужи и на ония, които сж опредѣлили своитъ ливрезони и периодически доставки, и стокитъ имъ ще пристигнатъ два, петъ, десетъ, двадесетъ дни следъ влизането на закона въ сила. Мотивитъ сж абсолютно сѣщитъ. Има единъ фаталенъ срокъ за всѣка една тежестъ, която се създава за нашето стопанство съ единъ законъ и отъ този срокъ нататкъ тежеститъ сж еднакви за всички. Моля да не се правятъ такива предложения. Ще се иматъ предъ видъ въ комисията, тя ще ги обсъди и ще ги прецени и на трето четене ще се разгледатъ.

Моля да се гласува параграфътъ така, както е предложенъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля ония г. г. народни представители, които направиха предложения по този параграфъ, и тия, които въ бждеше ще правятъ такива, да ги депозирватъ въ бюрото писмено, за да се препратятъ въ комисията.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Нѣма нужда, щомъ министърътъ иска да се връщатъ въ комисията. Това е право на министъра.

А. Капитановъ (з): Ние ще гласуваме параграфа така, както е докладванъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Министърътъ на финанситъ иска.

Министъръ С. Стефановъ: Може нѣкои народни представители да настояватъ да се гласуватъ предложенията имъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съ съгласието на народните представители може да стане това. Инакъ предложенията имъ ще се гласуватъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Чл. 39 отъ правилника за вътрешния редъ на обикновеното Народно събрание казва: (Чете) „При второто четене Събранието разглежда законопроекта членъ по членъ и се произнася върху поправкитъ и прибавкитъ, които могатъ да се предложатъ отъ всѣки представителъ. Тия поправки и прибавки се подаватъ по искане на председателя писмено. Тѣ се разискватъ веднага, или се препращатъ на надлежната комисия за изучаване и докладване още въ сѣщия денъ или пъкъ въ едно отъ идещитъ заседания“.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Понеже г. министърътъ на финанситъ иска това, въпросътъ е другъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Ще гласуваме параграфа, както е предложенъ отъ комисията, съ условие, че предложенията ще се разгледатъ отъ комисията.

Който г. г. народни представители приематъ § 2 така, както се докладва отъ г. докладчика, при условие да бждатъ изпратени предложенията . . .

А. Буковъ (з): Нѣма такава нѣщо. Така не може да се гласува. Какви сж тия условия? Както иска г. министърътъ, така ще гласуваме.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Предложенията, г. г. народни представители, ще бждатъ препратени въ комисията за обсъждане.

К. Пастуховъ (с. д): Не може така.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля, г. г. народни представители. Практиката на Парламента е да се гласува законопроектътъ на второ четене въ единъ окончателенъ видъ. Г. министърътъ на финанситъ отхвърля всички предложения по параграфа и настоява да се приеме § 2 така, както е докладванъ отъ комисията. Обаче въ връзка съ този параграфъ сж направени отдѣлни предложения. Тия предложения, съгласно правилника, г. председателю, докато не бждатъ оттеглени, макаръ че г. министърътъ на финанситъ е съгласенъ тѣ да се разгледатъ въ комисията и евентуално да се използватъ на трето четене, трѣбва непременно тукъ или да се гласуватъ, или да бждатъ оттеглени отъ вносителитъ. И затуй, споредъ мене, добрата парламентарна практика изисква Вие, г. председателю, да попитате всички предложители съгласни ли сж да оттеглятъ своитъ предложения, при декларацията на г. министра на финанситъ, че извънъ залата на Народното събрание ще се обсъждатъ и, ако може да се използватъ при трето четене, ще бждатъ използвани.

А. Буковъ (з): Така.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Следователно, трѣбва да се гласува параграфътъ така, както е редактиранъ и докладванъ отъ комисията, следъ като предложенията бждатъ оттеглени при декларацията на г. министра на финанситъ, че ще бждатъ разгледани въ комисията и ще се иматъ предъ видъ за третото четене. Следователно, г. председателю, запитайте г. г. предложителитъ съгласни ли сж да оттеглятъ своитъ предложения и следъ това ще поставите на гласуване самия параграфъ. Иначе ще трѣбва да положите на гласуване предложенията.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля, точно за това права това съобщение, че предложенията ще бждатъ препратени въ комисията. Очевидно е, че има разлика.

Министъръ С. Стефановъ: Ако сж съгласни г. г. предложителитъ, нека си оттеглятъ предложенията.

Председателстващ Н. Шоповъ: Ако нѣкои отъ г. г. предложителитѣ не сѣ съгласни предложенята имъ да бѣдатъ препратени въ комисията, да заявятъ.

А. Буковъ (з): Нѣма да бѣдатъ препратени въ комисията.

И. Куртевъ (нац. л): Оттеглямъ предложението си.

Н. Гавриловъ (нац. л): И азъ оттеглямъ предложението си.

Министъръ С. Стефановъ: Гласувайте § 2 така, както е предложень.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ § 2 така, както е предложень отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): (Чете) „§ 3. Кѣмъ чл. 280 отъ закона за митницитѣ се прибавя следната

Забележка. До построяването на такива магазини, министърътъ на финанситѣ има право да отстъпи, щото стокитѣ, които могатъ да се влагатъ въ реалнитѣ антрепозити, да се влагатъ до обитването имъ по режима на реалнитѣ антрепозити въ магазинитѣ на българското публично влагалище А. Д., по наредба, изработена отъ сѣщия министъръ“.

Г. г. народни представители! Две думи за пояснение. Тая забележка, която се прибавя къмъ чл. 280 отъ закона за митницитѣ, има следната цель. Понеже и досега митницитѣ, респ. държавата, не разполагатъ съ реални антрепозити, кѣдето да се складираатъ стоки, които есентуално биха били внесени за обезмѣтиване, то забележката предвижда министърътъ на финанситѣ по свое усмотрение да има право — не да е задълженъ, а когато намѣри за добре — да отстъпва антрепозитиране на стокитѣ въ магазинитѣ на българското публично влагалище А. Д., което, както знаете, е при Българската интернационална банка, която създаде свой специаленъ отдѣлъ за вараптиране на всевъзможни стоки, обезмѣтени и необезмѣтени, и въ нейни антрепозити да могатъ да се внасятъ тия стоки, които се визиратъ и за които държавата нѣма достатъчно антрепозитни складове. Ето смисълътъ на тая забележка, която се предвижда по § 3 на законопроекта.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които приематъ § 3 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): (Чете) „§ 4. Въ чл. 9, алинея трета, отъ закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки думатъ: „и вносителитѣ на които се ползуватъ отъ облагитѣ, предвидени въ закона за насърчение мѣстната индустрия за произвеждане на тенекиени сѣдове (бидони)“ и „съ условие, щото тия продукти за вътрешна търговия да се пренасятъ и разпродаватъ въ сѣдове отъ собствено производство на вносителитѣ“, се изхвърлятъ“.

Г. г. народни представители! Две думи пакъ за пояснение. Смисълътъ на този § 4 отъ законопроекта е следниятъ: досега по закона за насърчение на мѣстната индустрия имаше добавени тия пасажии, които азъ прочетохъ и които имаха за цель, покрай покровителстването на самитѣ стоки, да освобождаватъ отъ мито и амбалажнитѣ сѣдове. Понеже тая протекция е чрезмѣрно голѣма, ние намираме за умѣстно, тъй както бѣше предложено първоначално и бѣше прието по принципъ въ първоначалния законопроектъ, да се изхвърлятъ тия думи. Протекцията, която се дава на самата стока, е достатъчна, за да нѣма нужда да се дава протекция и на самитѣ амбалажни сѣдове. Загова именно се изхвърлятъ думитѣ: „и вносителитѣ на които се ползуватъ отъ облагитѣ, предвидени въ закона за насърчение мѣстната индустрия за произвеждане на тенекиени сѣдове (бидони)“, а сѣщо така и думитѣ: „съ условие, щото тия продукти за вътрешна търговия да се пренасятъ и разпродаватъ въ сѣдове отъ собствено производство на вносителитѣ“.

При това положение комисията ходатайствува да се приеме § 4 съ тоя текстъ, който ви прочетохъ.

А. Капитановъ (з): Какъ ще се контролира, че тая тенекия, внасяна отъ вънъ, ще се използва само за производство на тенекиени сѣдове, както тукъ се наричатъ „бидони“?

Замѣстникъ-докладчикъ д-ръ Х. Мутафовъ (д): Ако бихте имали нарѣка самия законъ за насърчение на мѣстната индустрия, а така сѣщо ако знаете чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки, щѣше да ви стане много ясно.

А. Капитановъ (з): Какво количество тенекия ще може да бѣде внесено подъ предлогъ, че тя ще се употребява за произвеждане на тенекиени сѣдове? Какъ ще се контролира, да не бѣде използвана тая тенекия за други цели?

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Въпросътъ, който се повдига за тенекиенитѣ сѣдове, става безпредметенъ, ако се прочете буква в отъ чл. 1 на законопроекта, съ който се измѣня чл. 3 отъ закона за митницитѣ. Отъ текста се вижда, че тенекиитѣ, отъ които се изготвятъ тия сѣдове, се облагатъ съ 15% такса върху стойността. Това се направи затуй, защото у насъ има едно предприятие, което е вносителъ на петролъ, но едновременно има и индустриално предприятие за фабрикуване на тенекиени сѣдове. Това предприятие, внасяйки тоя суровъ материалъ — тенекията — безъ мито, се поставя въ по-благоприятно положение отъ другитѣ вносители на петролъ, които внасятъ петрола въ наливно състояние. За да може всички вносители на петролъ да се поставятъ въ едно и сѣщо положение и за да не може вносителътъ, който има индустриално предприятие за фабрикуване на тенекиени сѣдове, да използва разликата, която се явява за ония вносители на петролъ, които го купуватъ въ наливно състояние, въ готови тенекии, съ § 4 отъ настоящия законопроектъ се заличаватъ тия думи отъ чл. 9 алинея трета на закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки, които ви се прочетоха отъ г. докладчика. За да стане изравнение, прави се тая корекция съ налагането мито на внесената отъ вънъ тенекия, за онѣзи вносители, които иматъ специални облаги за фабрикуация на тенекиени сѣдове.

А. Капитановъ (з): Въпросътъ е за санкциитѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣма абсолютно никакво значение, защото тогава вносителътъ не може нищо да използва.

А. Капитановъ (з): Но ако тенекията не се употребява за тая цель, за която е внесена?

Министъръ С. Стефановъ: За каквато и цель да се употребява внесената тенекия, вносителътъ не може да използва облагитѣ, защото плаща мито за суровия материалъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ § 4 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ разглеждането на точка трета отъ дневния редъ — докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ.

Има думата г. докладчикътъ по егридеренския изборъ.

Понеже нѣма готовъ докладчикъ да докладва, разглеждането на тая точка отъ дневния редъ се отлага.

Пристъпваме къмъ разглеждането на точка четвърта отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени.

С. Мошановъ (д. сг): Нѣма го министърътъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Давамъ петъ минути отиди.

(Следъ отиди)

Председателстващ Н. Шоповъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): Г. г. народни представители! Парламентарната комисия по Министерството на търговията, промишлеността и труда разгледа законопроекта за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени въ заседанията си на 6, 15, 17 и 20 октомврий

4 ноември т. г. и направи въ него нѣкои измѣнения и допълнения, напечатани въ доклада на комисията, който ви е раздаденъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 1. Договоритѣ или решенията, които създаватъ задължение за поддържане на опредѣлено производство или пласментъ, или ограничения на пласмента, които установяватъ общи цени или други общи условия за пласиране на произведенията, както и такива за цената на суровитѣ продукти и работнишкия трудъ, които разпредѣлятъ между предприятията общия пазаръ на райони или чинто съдържания изобщо по какъвто и да е другъ начинъ се отразяватъ върху стопанската дейность (картели, синдикати, концерни и пр. и които въ този законъ за кратко ще се наричатъ картели), сѣ действителни само ако сѣ заключени писмено и сѣ вписани въ специалния регистъръ при Министерството на търговията, промишлеността и труда.“

Искането за вписване трѣбва да се направи най-късно въ седмиченъ срокъ отъ сключването на договора или вземането на решението“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 2. Подъ предвидения въ настоящия законъ контролъ подпадатъ и отдѣлни стопански предприятия, които се намиратъ въ монополно положение, както и тѣзи, които се ползватъ съ облаги по закона за насърдчение на мѣстната индустрия.“

Едно предприятие се намира въ монополно положение, когато е единствено въ страната по обекта на производството си, или когато е добило такова значение въ съответната областъ на стопанската дейность, че останалитѣ предприятия отъ тази областъ следватъ продажнитѣ цени, ценитѣ на суровитѣ материали и работнишкия трудъ и другитѣ условия на работа, които това предприятие опредѣля. Комисията по картелитѣ при Министерството на търговията, промишлеността и труда опредѣля кое предприятие се намира въ монополно положение. Нейното решение подлежи на утвърждение отъ министра на търговията, промишлеността и труда, резолюцията на когото не подлежи на обжалване.

Спрямо изброенитѣ въ този членъ предприятия, въ зависимость отъ естеството имъ, сѣ приложими мѣрките и санкциитѣ, предвидени въ настоящия законъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители, когато се разглеждаше на първо четене законопроектъ за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени, повдигна се въпросътъ, че въ странство, въобще въ странитѣ, където има закони за картелитѣ, има само закони за картелитѣ, а не и за монополнитѣ предприятия. Тогава г. министърътъ на търговията сметна, че той трѣбва да направи едно нововъведение въ България: да се обявятъ като картели и тѣзи предприятия, които иматъ монополно положение, и да се регламентиратъ като картели — нѣщо, което е единствено въ свѣта. Най-сетне, ако сме решили да направимъ нѣкоя реформа, ще я направимъ. Но за мене остава много неясно, и бихъ желалъ да чуя мнението на г. министра, защо къмъ картелитѣ и къмъ монополнитѣ предприятия слага безразборно и всички предприятия, които се ползватъ съ облаги по закона за насърдчение на мѣстната индустрия. Ако, най-после, предприятията, които се ползватъ отъ закона за насърдчение на мѣстната индустрия, сѣ картели, ще ги регламентира законътъ; ако сѣ предприятия въ монополно положение, пакъ ще ги регламентира законътъ. Но кое е основанието, правното основание, стопанското основание, ако обичате, безразборно всѣко предприятие, което се ползува отъ закона за насърдчение на мѣстната индустрия, да му туряте, така да се каже, вилата на закона?

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 8.

Второ. Бихъ молилъ г. министра и г. докладчика да обяснятъ, защо резолюцията на министра на търговията, сѣ която утвърждава решението на комисията по картелитѣ за обявяването на едно предприятие за монополно, да не подлежи на никакво обжалване? Резолюцията на министра е единъ административенъ актъ, и, щомъ е административенъ актъ, по начало, както това е съ всички административни актове, трѣбва да бѣде обжалваемъ предъ Върховния административенъ съдъ или предъ съответната административна юрисдикция. Защо този административенъ актъ, който може да постави въ трудно положение редъ индустрии, който може да посегне върху придобити права на редъ индустрии, да не подлежи на контролъ на единъ съдъ? Нима министърътъ на търговията се бои отъ контрола на единъ съдъ? Не допускамъ това, защото и днесъ по-големата частъ отъ административнитѣ актове на г. министра сѣ обжалваеми предъ Върховния административенъ съдъ. Защо и този неговъ административенъ актъ да не бѣде обжалваемъ предъ Върховния административенъ съдъ?

Азъ бихъ молилъ г. министра на търговията да изключи отъ този законъ индустриитѣ, насърдавани по закона за насърдчение на мѣстната индустрия, и да си остане, както бѣше въ началото, само за картелитѣ и, въ краенъ случай, само за монополнитѣ предприятия и насърдаванитѣ индустрии, когато сѣ монополни или картелирани.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Да се махнатъ привилегиитѣ, които иматъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на търговията.

Министъръ Г. Петровъ: Г. г. народни представители! При разискванията по начало на законопроекта, Народното събрание възприе принципа, който е легналъ въ текста на чл. 2 — да бѣдатъ подъ контрола на закона и монополнитѣ предприятия. Тази наредба може да съществува само въ нашия законъ, защото нашиятъ законъ ще се прилага при нашата действителность. Въ Германия може би той да е излишенъ текстъ, защото тамъ отношенията сѣ твърде много развити, индустрията е отишла твърде напредъ и, може би, нѣма да се намѣрятъ монополни предприятия. Вписването на този текстъ въ нашия законъ отговаря и на една необходимостъ на нашия стопански животъ — да бѣдатъ проконтролирани известни предприятия, които въ своята деятельность сѣ дали доказателства, че не държатъ всѣкога смѣтка за интереситѣ на народното стопанство. Ето това оправдава тая наредба.

Сега Вие питате: защо и ползуващитѣ се съ облаги по закона за насърдчение на мѣстната индустрия предприятия се поставятъ подъ контрола на този законъ? Едно отъ важнитѣ постановления на закона за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени е и това, което дава възможность на комисията по картелитѣ да нормира ценитѣ. За да може да постигне тая своя задача, картелната комисия не може да има предъ видъ само нормировката на ценитѣ на картелитѣ или на монополнитѣ предприятия, а ще трѣбва да контролира и проявата на онѣзи предприятия, които, ползувайки се отъ правата, отъ привилегиитѣ, които имъ дава законътъ за насърдчение на мѣстната индустрия, създаватъ едно неблагоприятно положение въ стопанския животъ. Следователно, сѣ тази наредба се цели да се прекъсне възможността на онѣзи предприятия, които, поставени въ това благоприятно положение, ползувайки се отъ привилегиитѣ по закона, използуватъ го, за да вредятъ на стопанския животъ. Мене ми се струва, че сега законътъ не би ималъ смисълъ, ако ние изключимъ отъ неговия контролъ — така, както е редактиранъ, и така, както е приетъ по начало — предприятията, които се ползватъ съ облагоитѣ по специалния законъ за насърдчение на мѣстната индустрия.

По-нататъкъ вие виждате още, защо решението на контролната комисия по обявяването на нѣкое предприятие за монополно трѣбва да подлежи изцѣло на утвърждение отъ министра на търговията и по-нататъкъ тази резолюция на министра да не подлежи на никакво обжалване. Мене ми се струва, че обявяването на едно предприятие за монополно би могло да стане дори съ една заповѣдь, съ едно постановление на министра. Това особено значение, споредъ мене, нѣма. Коего предприятие е монополно, то се е очертало въ самия животъ, и обявяването му като такова ще бѣде само една констатация.

По-нататъкъ, когато ще има нѣкои действия, които засѣгатъ материални интереси, за които Вие, г. Стайновъ, говорите, тогава всички действия на контролната комисия,

която ще упражнява контролът, подлежат на обжалване предъ специалния съдъ. Но за резолюцията на министра за обявяване едно предприятие за монополно нѣма защо да се допуска обжалване, защото има случаи, когато Министерството на търговията, въобще органитѣ на властѣта, ще трѣбва да действуватъ бързо и ефикасно. И за да бѣде тая дейность бърза и ефикасна, тия констатации, които ще се извършатъ чрезъ една заповѣдь, не може по-нататѣкъ да отиватъ въ нѣкоя друга съдебна инстанция, за да се провѣрватъ. Нѣма смисълъ това. Самото обявяване на едно предприятие за монополно не значи още нищо. Ако това предприятие се съобразява съ постановлени-ята на закона, това не би му причинило никаква вреда. Та това нѣма никакво значение въ случая. Но за да можемъ да приложимъ нормитѣ на закона къмъ такова предприятие, необходима е наредбата на надлежната властъ. Това е Министерството на търговията или контролната комисия при него. И затуй смѣтамъ, че не можемъ да направимъ никаква поправка въ туй отношение, защото тогава бихме извели отъ контролната властъ една много голѣма частъ отъ дейността на стопанскитѣ пред-приятия въ нашата страна.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Какво е Вашето пред-ложение, г. Стайновъ?

П. Стайновъ (д. ср): Моето предложение е, да се премахнатъ отъ чл. 2, алинея първа, последнитѣ думи: „както и тѣзи, които се ползуватъ съ облаги по закона за на-сърдчение на мѣстната индустрия“. Така че всички индустриални предприятия, безразлично какви сѣ, щомъ бѣдатъ монополни или картелирани, върху тѣхъ да има кон-тролъ, безъ да се прави разлика. Това е моето предло-жение — последнитѣ думи въ първата алинея на чл. 2 да се премахнатъ.

Министъръ Г. Петровъ: Може да не бѣдатъ картели-рани, може да не бѣдатъ въ монополно положение, но пакъ да бѣдатъ контролирани.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Ще положа на гла-суване предложението на г. проф. Стайновъ. Той предлага отъ чл. 2, алинея първа, да се премахнатъ думитѣ: „както и тѣзи, които се ползуватъ съ облаги по закона за на-сърдчение на мѣстната индустрия“. Които г. г. народни представители сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣжа. Малцинство, Събранието не приема.

П. Стайновъ (д. ср): Азъ имамъ още едно предложение — въ края на алинея втора да се премахнатъ думитѣ „ре-золюцията на когото не подлежи на обжалване“. Азъ искамъ всички решения на министра въ тоя случай да подлежатъ на обжалване предъ единъ съдъ.

Министъръ Г. Петровъ: Казахъ, това не сѣ такива ад-министративни актове — Вие много по-добре отъ менъ го разбирате — за да се допустне обжалването. Тѣ нѣматъ характера и значението на такива актове, които могатъ да се обжалватъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ пред-ложението на г. проф. Стайновъ, въ края на алинея втора на чл. 2 думитѣ: „резолюцията на когото не подлежи на обжалване“ да се махнатъ, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мал-цинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 2 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 3. Сѣществувашитѣ въ деня на влизането въ сила на настоящия законъ договори или решения, които съ-гласно чл. 1 подлежатъ на контролъ, трѣбва да бѣдатъ съобщени и представени за одобрение и вписване въ Ми-нистерството на търговията, промишленостъта и труда въ срокъ отъ 15 дни отъ деня на влизането на закона въ сила.

Забележка. Дава се право на участвуващитѣ въ сѣ-ществувашитѣ въ деня на влизането въ сила на закона до-говори или решения, подлежащи на контролъ съгласно чл. 1, да се откажатъ отъ тѣхъ и се освободятъ отъ уго-воренитѣ обезщетения за участието имъ въ картела. Това отказване може да стане до датата на подаването молба за вписването договора или решението.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на-роднитѣ представители приема чл. 3 така, както се до-

кладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣжа. Мно-зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 4. При искането за вписване се представятъ и съобщаватъ:

- а) договоритѣ или решенията (чл. 1);
- б) имената и адреситѣ на лицата и фирмитѣ, които уча-ствуватъ като страни въ договора или решението;
- в) кой ще бѣде общиятъ органъ на картела, както и имената и адреситѣ на неговитѣ ръководители и предста-вители“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на-роднитѣ представители приема чл. 4 така, както се до-кладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣжа. Мно-зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 5. Контролтъ върху предприятията, картелитѣ и пр., изброени въ чл. 1, както и вписването имъ, се из-вършва отъ специална комисия по картелитѣ при Мини-стерството на търговията, промишленостъта и труда — отделение за търговия.

Тази комисия се състои отъ:

Председател — главниятъ секретаръ на министерството и членове: началницитѣ на отдѣленията за търговия и за промишленостъ и три лица, представени отъ Софийската търговскоиндустриална камара, отъ които единиятъ тър-говецъ, другиятъ индустриалець и третиятъ занаятчия.

Въ случай на нужда, комисията може да вика и вещи лица, които участвуватъ въ заседанията ѝ съ съвѣщате-ленъ гласъ.

Решенията си комисията взема съ вишегласие, като при равногласие решава гласътъ на председателя“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на-роднитѣ представители приема чл. 5 така, както се до-кладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣжа. Мно-зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 6. Вписванията въ регистъра на картелитѣ не сѣ публични, и справки по сѣщитѣ не се даватъ, освенъ по искане на съдебнитѣ власти.

Членоветѣ на комисията по картелитѣ и длѣжностнитѣ лица, които биха били натоварени отъ сѣщата или отъ картелния съдъ да правятъ провѣрка въ връзка съ кон-трола, установекъ съ настоящия законъ, сѣ длѣжни, подѣ страхъ на гражданска и углавна отговорность, да пазятъ тайна за това, което сѣ узнали при изпълнение на служеб-нитѣ си задължения“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на-роднитѣ представители приема чл. 6 така, както се до-кладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣжа. Мно-зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 7. Когато комисията по картелитѣ одобри договора или решенията за образуването на картела и го намѣри за съобразенъ съ закона, тя разрешава вписването, като уведомява заинтересованитѣ за това. Въ 7-дневенъ срокъ отъ съобщението последнитѣ сѣ длѣжни да представятъ залогъ въ имотъ, ценни книжа или гаранция отъ нѣкоя държавна или популярна банка, членъ на Б. ц. к. банка. Актътъ за имотния залогъ или надлежното банково удо-стовѣрение се представятъ въ Министерството на търго-вията, промишленостъта и труда. При намаление на този залогъ предприятието е длѣжно веднага да го възстанови въ първоначалния му размѣръ. Оценката на имота и на ценнитѣ книжа, както и начинътъ за учредяването имот-ния залогъ, става по реда, указанъ въ закона за граждан-ското сѣдопроизводство.

Ако се констатира, че договорътъ или решението не отговарятъ на условията на закона (чл. 11), комисията може:

- 1) да поиска измѣнението на нѣкои части отъ съдър-жанието на договора, за което дава седмодневенъ срокъ; или
- 2) да откаже вписването.

Комисията отказва вписването, когато констатира, че единъ картелъ е образуванъ противъ целитѣ на този законъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народ-ниятъ представител г. Атанасъ х. Поповъ.

А. х. Поповъ (мак): Г. г. народни представители! По-неже и съ този законъ се цели да се премахне едно съществуващо въ страната вредно положение, мене ми се струва за основателно да се стремимъ, щото въ тоя законъ да не остане нѣкакъде тъмно мѣсто, което да даде възможностъ за твърдение, че съ него се партизанствува, или пъкъ, че може да се партизанствува.

Въ чл. 7 се казва: (Чете) „Въ 7-дневенъ срокъ отъ съобщението, последниятъ сж длъженъ да представятъ залогъ въ имотъ, ценни книжа или гаранция...“ и пр. Никъде, обаче, въ тоя членъ, или въ други членове отъ закона, азъ не виждамъ да е опредѣленъ размѣрътъ на залога. Въ текста на чл. 7 отъ първоначалния законопроектъ бѣше казано, че залогътъ се опредѣля съгласно съ материалното състояние на предприятието. Ако остане така, т. г. народни представители, азъ смѣтамъ, че при прилагането на този законъ ще се натъкнемъ на трудности. Ако залогътъ се опредѣля съгласно съ материалното състояние на предприятието, това значи, че залогътъ ще се опредѣля на око, а мене ми се струва, че не бива да се остави да бѣде така, защото опредѣлянето на око е несигурно. Знаемъ ние, какво е човѣшкото око. Въ човѣшкото око нашето винаги се вижда малко, а чуждото — голѣмо, ние сме винаги бедни, другитъ сж богати. Ето защо, за да има еднаквостъ за всички и, както казахъ, за да се избѣгватъ основанията за твърдения, че съ този законъ може да се партизанствува, азъ предлагамъ да се предвиди, че всѣко предприятие, заедно съ искането си за вписване, е длъжно да обяви и капитала си, ако това е удобно, и залогътъ да бѣде, напр., 3% отъ обявения капиталъ. Та да не се опредѣля залогътъ на око, споредъ материалното състояние, което всѣко око може да опредѣля различно, а да бѣде въ зависимостъ отъ капитала, съ който ще работи предприятието, като залогътъ бѣде единъ опредѣленъ процентъ отъ капитала, който ще бѣде задължителенъ за всички.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Г. Петровъ: Г. г. народни представители! Основателна е първата бележка на г. х. Поповъ, а именно, че въ закона трѣбва да се каже — така както бѣше въ проекта, който внесохъ — че залогътъ се опредѣля въ зависимостъ отъ материалното състояние на картела. Това случайно е пропуснато при преработването на законопроекта, който, както виждате, е изцѣло преработенъ, и азъ нѣмамъ нищо противъ да се добави този изразъ, който съществуваше въ първоначалния проектъ.

И. Куртевъ (нац. л): Пропуснатата е фразата: „Размѣрътъ на който се опредѣля отъ комисията съобразно материалното положение на предприятието“.

Министъръ Г. Петровъ: Нашата мисълъ е била тая: всѣко предприятие да дава опредѣленъ залогъ.

Но азъ не съмъ съгласенъ съ втората частъ отъ предложението на г. х. Поповъ, да се каже, че залогътъ е, напр., 3% отъ капитала, защото не всѣки пътъ знаемъ, какъвъ е капиталътъ на предприятието, и не можемъ да го опредѣлимъ. Има много предприятия, които съществуватъ като представителства, безъ капиталъ видимъ и опредѣляемъ, и такива предприятия ще избѣгватъ отъ задължението да представятъ залогъ, а залогътъ, както ви е известно, се представя, за да се гарантира изплащането на глобитъ. Това е смисълътъ на чл. 7 отъ законопроекта и затова предложението на г. х. Поповъ въ втората му частъ не може да бѣде прието.

А. х. Поповъ (мак): Напр., азъ оперирамъ съ 100.000 л. капиталъ, и утре, за да ме спънете, ще ми кажете: внесете гаранция 100.000 л., така намираме за добре. Така ще бѣде, щомъ е свободна комисията да опредѣли залога.

А. Капитановъ (з): Ами сега, когато една комисия отиде да оцениа една сграда, не е ли свободна?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Поповъ! Моля Ви, направете предложението си писмено, за да бѣде поставено на гласуване.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): Г. г. народни представители! Като се прибави съ съгласието на г. министра и на комисията този изразъ, който е пропуснатъ при редактирането на чл. 7, редакцията на този членъ става така: (Чете)

„Когато комисията по картелитъ одобри договора или решението за образуването на картела и го намѣри за съобразно съ закона, тя разрешава вписването, като уведомява заинтересованитъ за това. Въ 7-дневенъ срокъ отъ съобщението, последниятъ сж длъженъ да представятъ залогъ, размѣрътъ на който се опредѣля отъ комисията съобразно материалното положение на предприятието, въ имотъ, ценни книжа или гаранция отъ нѣкоя държавна или популярна банка“ и т. н.

Министъръ Г. Петровъ: Комисията измѣни текста на чл. 7. Въ първоначалния проектъ бѣше предвиденъ само париченъ залогъ, а сега предвиждаме залогъ въ имотъ, ценни книжа или гаранция отъ нѣкоя държавна или популярна банка. При това измѣнение, струва ми се, че 7-дневниятъ срокъ за представяне залога е малъкъ, защото, ако трѣбва да се представи имотна гаранция, ще трѣбва да се отива при нотариуса да се прави вписване и т. н. Затова азъ бихъ молилъ да се приеме 15-дневенъ срокъ, за да не се създава затруднение.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): За 15 дена имотна гаранция спокойно може да се представи.

Министъръ Г. Петровъ: Достатъчни сж 15 дена.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. г. народни представители! Г. х. Поповъ прави предложение: (Чете) „Да се прибави къмъ чл. 7 следната алинея:

„Всѣко предприятие, съ поискване на вписването, да обяви и капитала си. Залогътъ е 3% върху капитала, който да се обяви при поискване на вписването“.

Ще положи на гласуване това предложение.

А. Буковъ (з): Г. министърътъ съгласенъ ли е съ него?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. министърътъ не е съгласенъ.

Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ съ тази прибавка, предложена отъ г. х. Попова, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Полагамъ на гласуване чл. 7, както се докладва отъ г. докладчика и коригиранъ сега отъ г. министра на търговията и г. докладчика, като на четвъртия редъ, вмѣсто „7-дневенъ срокъ“, стане „15-дневенъ срокъ“, и следъ думата „залогъ“, се постави: „размѣрътъ на който се опредѣля отъ комисията, съобразно материалното положение на предприятието“.

Който отъ г. г. народнитъ представители приема така чл. 7, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 8. Решението на комисията по картелитъ за отказване вписването на договора или решението подлежи на обжалване отъ заинтересованата страна предъ картелния сждъ въ срокъ отъ 7 дни отъ деня на съобщаването му.

Жалбата се подава чрезъ комисията по картелитъ, която я препраща въ картелния сждъ, заедно съ писмени обяснения“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че седмодневниятъ срокъ за обжалване решението на комисията по картелитъ, предвиденъ въ първата алинея на чл. 8, е малъкъ. Освенъ това, азъ моля да се предвиди въ втората алинея на чл. 8 единъ срокъ, въ който комисията по картелитъ да е длъжна да препрати жалбата въ картелния сждъ. Въ втората алинея на чл. 8 е казано: (Чете) „Жалбата се подава чрезъ комисията по картелитъ, която я препраща въ картелния сждъ заедно съ писмени обяснения“, но не е казано въ какъвъ срокъ. Като имате предъ видъ, че въ следващия чл. 9 е предвиденъ единъ много късъ срокъ, въ който картелниятъ сждъ е длъженъ да се произнесе и реши дѣлото — 7 дни отъ постановяването на дѣлото въ сѣда — азъ мисля, че трѣбва да се предвиди 15-дневенъ срокъ за обжалване решението на комисията и 15 дни за препращане жалбата въ картелния сждъ отъ страна на комисията по картелитъ.

Министъръ Г. Петровъ: Много е 15 дни.

А. Капитановъ (з): Тия срокове сж много кратки. Въ никой законъ не сж дадени такива кратки срокове. Въ всѣки случай, азъ предлагамъ въ алинея втора на чл. 8 да

се предвиди някакъв срок, въ който комисията по картелитъ да препраща въ картелния съдъ подадената жалба.

Моля г. министра да се съгласи съ това мое предложение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърът на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Г. Петровъ: Г. г. народни представители! Второто предложение на г. Капитановъ е умѣстно. Понеже ние търсимъ експедитивностъ, бързина, ще трѣбва да задължимъ комисията по картелитъ да препраща жалбата въ картелния съдъ въ единъ опредѣленъ срокъ. И азъ намирамъ, че тоя срокъ трѣбва да бѣде такъвъ, каквито сж и другитъ процесуални срокове.

Нѣкой отъ мнозинството: Седмодневенъ.

Министъръ Г. Петровъ: Да, седмодневенъ. Обаче азъ не мога да се съглася съ първото предложение на г. Капитанова — срокътъ за обжалване решението на комисията да бѣде увеличенъ на 15 дни, защото искаме експедитивностъ.

А. Капитановъ (з): Оттеглямъ първото си предложение за увеличаване срока за обжалването отъ 7 на 15 дни.

Министъръ Г. Петровъ: Съгласенъ съмъ въ алинея втора на чл. 8, следъ думата „която“, да се прибавятъ думитъ: „въ 7 дни срокъ.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Моля, ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 8 така, както се докладва отъ г. докладчика, съ корекцията, предложена отъ г. министра, а именно, втората алинея на чл. 8 да добие следната редакция: „Жалбата се подава чрезъ комисията по картелитъ, която въ срокъ 7 дни ...“

Министъръ Г. Петровъ: Отъ постѣпването ѝ.

Председателстващ Н. Шоповъ: „... отъ постѣпването ѝ, и препраща въ картелния съдъ, заедно съ писмени обяснения“, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

„Чл. 9. Картелниятъ съдъ има изрично предвидената въ настоящия законъ подсъдностъ и се състои отъ: председател — членъ на Върховния административенъ съдъ и членове: юрисконсултътъ на Министерството на търговията, промишлеността и труда и едно лице, посочено отъ търговско-индустриалнитъ камари. Секретаръ на сѣщия е подначалникътъ на отдѣлението за търговия при Министерството на търговията, промишлеността и труда. Дѣловодството на сѣда се води отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда.“

Председателътъ и членоветъ на сѣда се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда, измежду посоченитъ му трима сѣдии отъ Върховния административенъ съдъ, и толкова лица, представени отъ Софийската търговско-индустриална камара.

Въ всички случаи, когато споредъ настоящия законъ се предвижда обжалване предъ картелния съдъ, съдътъ е длъженъ да се произнесе и реши дѣлото въ срокъ отъ 7 дни отъ постѣпването му въ сѣда.

Съдътъ решава дѣлото безъ да изслуша странитъ, възъ основа на писменитъ изложения и доказателства, представени отъ картелната комисия и странитъ по дѣлото.

Въ случай на нужда съдътъ може да събира и служебно доказателства. За събиране доказателства, които трѣбва да се представятъ отъ заинтересованитъ, съдътъ дава срокъ, който трѣбва да бѣде такъвъ, че да не му попрѣчи да реши дѣлото въ предвиденото по-горе време.

Решенията на картелния съдъ по настоящия законъ сж окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато разглеждахме законопроекта на първо четене, тукъ се изтъкнаха известни охарактеризирвания на институциитъ, за които става дума въ този законопроектъ. И министърътъ на търговията г. Петровъ тогава се съгласи, че картелната комисия не е юрисдикция, а единъ органъ на публичната властъ, който представлява министра; че тя не действа като съдъ, а като органъ на публичната властъ, и решенията на тая комисия се обжалватъ предъ картелния съдъ.

Картелниятъ съдъ е една административна юрисдикция, която разглежда повдигнатитъ въпроси по сѣщество. Азъ искамъ въ връзка съ това да направя две бележки.

Първата бележка е: Щомъ като картелниятъ съдъ е една административна юрисдикция, защо г. министърътъ на търговията да не се съгласи и да не настоява да има публичностъ при вземане решенията отъ този съдъ? Не бива да се затваря съдътъ въ една стая и да решава, защото нѣма да има общественъ контролъ. Нали силата на правосѣдието е публичността — да бѣде изложена на погледитъ и критикитъ на обществото? Забележете, г-да, че азъ не съмъ адвокатъ, нито имамъ намѣрение да ставамъ адвокатъ, но, когато се решаватъ въпроси, свързани съ глоби, възлизаци на единъ милионъ лева, да оставимъ хората безъ публичностъ, безъ защита, безъ да могатъ съ свои повѣреници да се явятъ, това значи да лишимъ българскитъ граждани отъ защита. Азъ бихъ молилъ г. министра на търговията да се съгласи да се допустнатъ публичността и адвокатитъ, които да защищаватъ хората, заплашени съ такива голѣми глоби.

А. Буковъ (з): (Възразява нѣщо)

П. Стайновъ (д. сг): Г. Буковъ! Азъ не съмъ адвокатъ, тъй че мога да говоря. Може би другитъ, които сж адвокати, да не могатъ да говорятъ, но азъ смѣтамъ, че мога да говоря. Смѣтамъ, че това е една гаранция.

Втората бележка е следната. Въ последната алинея на чл. 9 е казано: „Решенията на картелния съдъ по настоящия законъ сж окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване“

Г. г. народни представители! Решенията на единъ съдъ, какъвто е картелниятъ съдъ, който е съдъ по сѣщество, които е само една инстанция, въ който даже нѣма да има публичностъ и адвокати, които, като повѣреници на странитъ, да защищаватъ тѣхнитъ интереси, когато ще се решаватъ въпроси за милиони глоби и пр., мислите ли, че трѣбва да останатъ безъ едно касационно обжалване? Споредъ нашата система, редътъ е, щото решенията на всички административни юрисдикции да се обжалватъ предъ Върховния административенъ съдъ по касационенъ редъ. Тогава защо да не приемемъ, г. г. народни представители, като една гаранция за защита правата на гражданитъ, щото решенията и на тази административна юрисдикция, на картелния съдъ, да подлежатъ на касационно обжалване предъ Върховния административенъ съдъ?

Ето защо азъ правя следното предложение по последната алинея на чл. 9: (Чете) „Решенията на картелния съдъ сж неокончателни и подлежатъ на касационно обжалване предъ Върховния административенъ съдъ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Стефанъ Дойчиновъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Функциитъ на картелния съдъ сж много важни, много сѣществени. На него се възлага като контролна инстанция, като втора инстанция, да провѣри решенията на картелната комисия, а тая картелна комисия има голѣми права, както по регистрацията на самитъ картели, монополни предприятия и др., така сѣщо и относително сѣществуването на монополнитъ предприятия. Безспорно, че картелниятъ съдъ е създаденъ съ огледъ да се даде една по-голѣма гаранция за правата на тия предприятия, обаче въ този картеленъ съдъ азъ не виждамъ тая гаранция, която цели да даде г. министърътъ на търговията съ неговото учредяване.

Въ алинея четвърта се казва: „Съдътъ решава дѣлото безъ да изслуша странитъ, възъ основа на писменитъ изложения и доказателства, представени отъ картелната комисия и странитъ по дѣлото“. Азъ смѣтамъ, че при наличността на постановлението на тази четвърта алинея се излагатъ на рискъ и опасностъ правата и интереситъ на странитъ, тъй като не е достатъчно да се представятъ доказателствата и възраженията въ писмена форма, но е потребно да стане и едно пояснение на тия доказателства. А за да може да стане това, трѣбва обезателно да присѣствуватъ странитъ. А присѣствуватъ ли странитъ, по силата на сѣществувачитъ закони у насъ, тѣ могатъ да бѣдатъ представлявани и ще трѣбва да бѣдатъ допустнати и защитници, за да се запази принципътъ за равенството на странитъ, който само може да създаде онази гаранция, която е потребна за едно правилно обяснение предъ сѣда на исканията на странитъ и на тѣхнитъ права. Така че азъ предлагамъ алинея четвърта да получи следната редакция: „Съдътъ решава дѣлото следъ изслушване на странитъ или тѣхнитъ повѣреници, възъ основа на писме-

нитъ изложения и доказателства, представени отъ картелната комисия и възъ основа обясненията на странитъ по дѣлото“.

Присъединявамъ се напълно къмъ предложението на г. Петко Стайновъ, щото решенията на картелния съдъ да бждатъ обжалвани по касационенъ редъ предъ Върховния административенъ съдъ. Може би ще се възрази, че въ такъвъ случай ще има дълго протакане и нѣма да се постигне преследваната целъ. Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че за тая целъ може да се постави единъ по-краткъ срокъ, отколкото е предвиденъ въ закона за гражданското сждопроизводство. Освенъ това, известно е на всички, че Върховниятъ административенъ съдъ действува извънредно бързо и при обикновената процедура; тъй че нѣма никаква опасностъ отъ забавяне. На второ мѣсто, може да се постанови, щото решенията на картелния съдъ да подлежатъ на изпълнение независимо отъ това, че сж обжалвани. Обжалването предъ Върховния административенъ съдъ има голѣмъ смисълъ и значение, защото дѣлата на този картеленъ съдъ ще подлежатъ на провѣрка. Съ това ние ще спечелимъ довѣрието на обществото и ще пресушимъ източника на ония шушукания за възможни злоупотребления въ заседанията при закрититъ врати, които и безъ това подбиватъ престижа на картелното правосъдие и добритъ цели на законодателството по тая материя.

Тѣй че азъ поддържамъ предложението на г. Стайновъ.

Второ, смѣтамъ, че 7-дневниятъ срокъ за решаване на едно обжалвано дѣло отъ постѣпването му въ картелния съдъ е много малкъ. Щомъ се призоваватъ странитъ, срокътъ трѣбва да бжде по-дълъгъ и да се усвои процедурата за телеграфическото повикване, както е предвидено въ закона за гражданското сждопроизводство.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Напишете предложението си, г. Дойчиновъ.

Има думата народниятъ представител г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. ср): Г. г. народни представители! Колкото и да говоримъ противъ адвокатската защита — единъ институтъ, който съществува още въ римското право — този институтъ ще съществува дълго време; даже и въ съветска Русия ще има адвокатска защита. При конфликти на гражданитъ съ държавната властъ, понеже последната е силна и мощна, тя винаги е въ състояние да ги разсипе, когато иска, ако тѣ сж безъ защитникъ. Винаги е имало и ще има нужда отъ адвокатска защита, защото тя е необходима, за да може несведущиятъ подданикъ на една държава да изложи и да обясни положението, въ което той се намира и да иска защитата на известни свои нарушени права.

Вѣрно е, че съ чл. 9 отъ законопроекта се цели да се избѣгнатъ разтаканията на решенията на комисията и на картелния съдъ. Но щомъ се казва, че едно дѣло отъ тоя характеръ ще се решава отъ една не сждбна инстанция, а отъ една административна юрисдикция, съ кратки срокове, ние можемъ да бждемъ сигурни, че разтакания нѣма да ставатъ. Не трѣбва да се изключва защитата предъ картелния съдъ, защото този съдъ, който има функциитъ на обикновенъ съдъ, самъ може да събира служебно доказателства — това изрично е казано — а щомъ ще събира доказателства и ще ги разглежда, добре е да бжде улесненъ отъ тия, които сж имали възможностъ да раздаватъ правосъдието или да подпомагатъ правосъдието. Защитата съ нищо нѣма да попрѣчи на процеса — напротивъ, тя го улеснява. Този специаленъ съдъ — картелниятъ съдъ — си остава административна юрисдикция и явяването на странитъ въ този съдъ сами или съ повѣреници — ако странитъ не сж въ състояние да се защитятъ сами — нѣма да попрѣчи на бързото решение на картелната комисия или по-нататкъ — на картелния съдъ.

Г. г. народни представители! Въ други по-културни и по-напреднали отъ насъ страни, кждето хората сж по-издигнати и умѣятъ да бранятъ своитъ права — въ Англия и въ Германия, напр., сждиитъ въ такива специални сждилища сж върховни сжди, а не членове на търговскитъ камари — въ таквито специални сждилища, които иматъ характера на картелния съдъ по настоящия законопроектъ, представителство се допуска за защита и за запазване интереситъ на тѣзи, чиито права ще бждатъ накарънени отъ единъ подобенъ законъ. Ако въ тия страни, дето гражданитъ умѣе да защитава своитъ права, въ тия изключителни сждилища се допуска това представителство, азъ смѣтамъ, че ние нѣмаме основание да откажемъ у насъ това

представителство, защото то нѣма да отегчи и нѣма да разтака процеса. Най-сетне ще чуемъ обясненията на г. министъра.

Азъ не можахъ да присѣдствамъ въ комисията, макаръ да не съмъ членъ, когато се е разгледалъ и приелъ този членъ, но смѣтамъ, че нѣма защо да се противопоставяме на това, което г. Стайновъ иска — да се допусне обжалване предъ Върховния административенъ съдъ, съ забележката, която предлага г. Дойчиновъ, че изпълнението на решението на картелния съдъ не се спира. То се изпълнява, обаче се прави единъ контролъ отъ Върховния административенъ съдъ, за да се види, дали наистина картелниятъ съдъ правилно е приложилъ закона и формитъ на закона, дали интереситъ на страната, която е засегната въ процеса, сж били съ нѣщо накарънени, поради неправилното тълкуване на закона или поради неправилното му приложение. Е добре, г. г. народни представители, щомъ нѣма да се спре изпълнението на решението, защо единъ гражданинъ на България, който, може би поради неправилно тълкуване на закона, може да бжде глобенъ съ милиони, може да бжде разсипано предприятието му, да не може да поиска чрезъ Върховния административенъ съдъ единъ контролъ на решението на картелния съдъ? Азъ смѣтамъ, че нѣмаме основание да откажемъ това на българския гражданинъ. Всички наши закони, по силата на които има такива специални сждилища, допускатъ единъ върховенъ контролъ. Желателно е, и смѣтамъ, че г. министърътъ ще се съгласи, да има такъвъ контролъ и въ случая, като се допусне да се обжалватъ решенията на картелния съдъ предъ Върховния административенъ съдъ, безъ да се спира тѣхното изпълнение. Щомъ нѣма да се спира изпълнението на решенията на картелния съдъ, нѣма опасностъ, че дѣлата ще се протакатъ.

Тѣй че поддържамъ предложението на г. Петко Стайновъ и на г. Дойчиновъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Алинея пета на чл. 9 гласи: (Чете) „Въ случай на нужда сждътъ може да събира и служебно доказателства“ и пр. Алинея трета гласи: (Чете) „Въ всички случаи, когато споредъ настоящия законъ се предвижда обжалване предъ картелния съдъ, сждътъ е длъженъ да се произнесе и реши дѣлото въ срокъ отъ седемъ дни отъ постѣпването му въ сжда“. Като съпоставямъ алинея пета съ алинея трета, кждето се дава на сжда 7-дневенъ срокъ да се реши дѣлото, азъ моля, г. министре, да се съгласите, този срокъ да бжде по-голямъ, за да има физическа възможностъ да реши дѣлото сждътъ, който ще събира доказателства, когато намѣри за нужно да събира такива. Седемдневниятъ срокъ, въ който сждътъ е длъженъ да реши дѣлото, е много малкъ, щомъ, съгласно алинея пета, сждътъ може да намѣри за нужно да събира и служебно доказателства. Азъ моля този срокъ да се увеличи на 15 дни.

Поддържамъ сжщо текстътъ на алинея последна на чл. 9 да се видоизмѣни въ смисълъ, както се предлага отъ г. Петко Стайновъ — решенията на картелния съдъ да подлежатъ на касационно обжалване.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Василъ Мариновъ.

В. Мариновъ (д): И азъ поддържамъ алинея четвърта на чл. 9 отъ настоящия законопроектъ да се измѣни въ смисълъ да се даде възможностъ на странитъ да участвуватъ при разглеждането на дѣлото.

Г. г. народни представители! Въ алинея пета на чл. 9 е казано: (Чете) „Въ случай на нужда сждътъ може да събира и служебно доказателства. За събиране доказателства, които трѣбва да се представятъ отъ заинтересованитъ страни, сждътъ дава срокъ“. Ако странитъ могатъ да събиратъ и да представятъ въ сжда доказателства, азъ не разбирамъ, кои сж съображенията да не могатъ странитъ да се явяватъ предъ сжда и да бждатъ изслушвани при разглеждането на дѣлото.

Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че въ алинея четвърта на чл. 9 следъ думитъ „сждътъ решава дѣлото“, трѣбва да се прибавятъ думитъ „следъ като изслуша странитъ или тѣхнитъ повѣреници“ — следователно думитъ „безъ да изслуша странитъ“ да се заличатъ — и следъ туй да следватъ думитъ „възъ основа на писменитъ изложения и доказателства, представени отъ картелната комисия и странитъ по дѣлото“.

Г. г. народни представители! Единственото съображение, за да не бждатъ изслушвани странитъ е, че на тия

дѣла трѣбва да се даде спешностъ. И азъ не бихъ искалъ съдѣтъ да се произнася въ по-голямъ срокъ отъ 7 дни. Обаче нека въ този седмодневенъ срокъ картелниятъ съдъ съобщи телеграфически на заинтересованитѣ страни дѣна, въ който ще разглежда дѣлото и, ако тѣ желаятъ, да се явятъ и да защищаватъ своитѣ тези или пъкъ да представятъ своитѣ доказателства. Съ това ще се избѣгне и евентуалното съмнение, даже и недоумение, защо картелниятъ съдъ разглежда тия дѣла безъ участието на странитѣ. Азъ съмъ адвокатъ и мога да ви кажа, че не познавамъ съдъ, който да решава дѣла — освенъ ония въпроси, за които е постановено, че се разглеждатъ въ разпоредително заседание — безъ участие на странитѣ. Страната, особено въ дадения случай, когато се решаватъ толкова жизнени за нея интереси, не трѣбва да бѣде лишена отъ възможностъ да се яви и защити при разглеждане на нейнитѣ интереси.

Така че, азъ поддържамъ предложението на г. Дойчиновъ, въ алинея четвърта на чл. 9 следъ думитѣ „Съдѣтъ решава дѣлото“ да се вмъкнатъ думитѣ „следъ като изслуша странитѣ или тѣхнитѣ повѣреници“. Азъ обаче не сподѣлямъ искането на преждоговорившитѣ да бѣде увеличенъ срокътъ на повече отъ 7 дни, както иска напр., г. Капитановъ. Нали е въпросъ за спешностъ? А щомъ е въпросъ за спешностъ, 7 дни сѣ достатъчни, обаче странитѣ неминуемо трѣбва да бѣдатъ призовани при разглеждане на дѣлото.

А. Капитановъ (з): Азъ искамъ срокътъ да бѣде увеличенъ при положение, че дѣлото се разглежда безъ участие на странитѣ, защото е казано въ алинея пета на чл. 9, че съдѣтъ събира служебно доказателства. Въ седмодневенъ срокъ той не може да събере доказателствата.

В. Мариновъ (д): Ако бѣде постановено, че странитѣ могатъ да се явятъ при разглеждане на дѣлото, тогава 7-дневниятъ срокъ е достатъченъ, защото съдѣтъ нѣма да събира доказателства.

А. Капитановъ (з): Това е вѣрно.

В. Мариновъ (д): Но при положението, че не се явяватъ странитѣ, че съдѣтъ решава дѣлото безъ да изслушва странитѣ, безспорно, въ такъвъ случай съдѣтъ не би ималъ възможностъ никога, и при най-добро желание, служебно да събира каквито и да било доказателства. Затова азъ моля г. министра нека приеме това предложение — да взематъ участие и странитѣ при разглеждането на дѣлото.

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ сѣщо така, че би трѣбвало да се даде на заинтересованитѣ страни право на касационно обжалване. Това касационно обжалване, безспорно, не трѣбва да спира изпълнението на решението на картелния съдъ, за да не може да бѣде забавяно изпълнението. Нѣщо повече. Азъ даже добавямъ, че решението на картелния съдъ по настоящия законъ подлежи на касационно обжалване, като Административниятъ съдъ въ срокъ отъ 2 седмици, 15 дни, е длъженъ да се произнесе. Нали е въпросъ за спешностъ? Щомъ има строго опредѣлени срокове, въ които да се произнесе касационната инстанция, тя ще се произнесе.

Ето защо, и азъ се присъединявамъ къмъ предложението на г. г. преждоговорившитѣ, че е нужно да има касационно обжалване, като добавямъ: срокътъ за произнасяне на касационната инстанция да бѣде 15 дни.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля г. г. народнитѣ представители които правятъ предложения, да ги правятъ писмено, съгласно постановлението на чл. 39 отъ правилника за вътрешния редъ, защото много предложения се правятъ, и може нѣкое да се пропусне.

Има думата народниятъ представител г. Цвѣтанъ Пупешковъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Този специаленъ законъ има повече за целъ да регламентира картелитѣ, да се бори съ едно зло. Такива сѣ сѣществениѣ негови положения. Не само азъ, но и ораторитѣ, които говориха по процесуалнитѣ наредби, по въпроса за контрола, се изказаха, че при тая система на правосѣдие, която е установена въ българската държава, не трѣбва чрезъ единъ специаленъ законъ да се създава специаленъ съдъ. Противъ специалнитѣ сѣдилища много нѣщо е приказвано въ миналото у насъ, и азъ мисля, че и сега изъ обществото доста много се приказва противъ тѣхъ, за да имаме основание да се плашимъ отъ тѣхъ, да

ги отбѣгваме и да пращаме всичко предъ общото правосѣдие. Ние се гордѣмъ предъ чужденцитѣ съ административното правосѣдие, което съществува у насъ отъ 20 години насамъ и издигна българската държава като една правова държава. Защо тукъ отбѣгваме отъ общата система на обжалване административнитѣ актове? Азъ мисля, че мотивитѣ, които уважаемиятъ г. проф. Петко Стояновъ, членъ отъ болшинството — недейте слуша нашитѣ мотиви, които въ много отношения може да бѣдатъ подозрителни за васъ — изложи при първото четене на законопроекта, бѣха достатъчни да убедятъ всички ви, че ние, имайки една установена система на правосѣдие, нѣмаме причини да отбѣгваме отъ нея. Само единъ мотивъ има тукъ — спешността, бързината. Но, г-да, бързина може да се достигне, бавността може да се преодолѣе въ таквато дѣла, които наистина сѣ бързи. Имаме подобни случаи съ административни актове въ самото Министерство на търговията — обжалване решенията на Индустриалния съветъ и резолюциитѣ по тѣхъ, решения на единъ още по-голямъ съветъ, за още по-големи работи, които засѣгатъ пакъ родната индустрия. Резолюциитѣ на министра подлежатъ на обжалване предъ Административния съдъ — една достатъчна гаранция за странитѣ, че това, което е извършила администрацията, ще имне подъ единъ контролъ на общото собрание на Административния съдъ, нѣщо, което тукъ виждаме, че не е възприето.

Министъръ Г. Петровъ: Трѣбва да се иматъ предъ видъ решенията на Административния съдъ напоследъкъ. Министърътъ упражнява своята дискреционна властъ.

С. Мошановъ (д. сг): Съвършено не е така.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Тази дискреционна властъ на министра въ много отношения е поставена подъ контролъ. Нѣщо повече — неподчинението даже и отъ страна на най-върховнитѣ сановници, на решенията на Административния съдъ е поставено подъ санкция, за да се знае, че България, като правова държава, бѣе управлява по закони. Вънъ времето, когато тази санкция бѣе отменена, но въ друга епоха тя се възстанови, за да се наложи на всѣко правителство, на всѣки чиновникъ, на всѣки сановникъ да слуша правосѣдието. Въпросътъ е да се зачете правосѣдието и неговото достоинство и неговата решителност да посегне на всѣки, какъвто и да е, правовъ конфликтъ. А тукъ е въпросъ за конфликти въ административното правосѣдие. Това административно правосѣдие не навсѣкѣ го има; у насъ го нѣмаше отъ 1911 г. Отъ тогава до сега никой не може да се оплаче отъ него.

Пакъ поетарямъ: то е гордостъ за българската държава и ние правимъ грѣшка, че тукъ го отбѣгваме, за да прибѣгваме къмъ специални сѣдилища. Азъ мисля дори, че ще направимъ крачка напредъ, ако унищожимъ и специалния съдъ при Върховната смѣтна палата, който едва животува и се чуди въ продължение на 5—6 години — а ужъ е бързо правосѣдие — какъ да сложи на разглеждане дѣла, които сѣ постигнали отъ 1925 и 1926 г. За какво е този съдъ? Ето че и тукъ създавате такъвъ специаленъ съдъ, и то отъ трима души, отъ които единиятъ е юрисконсултътъ на Министерството на търговията, административенъ чиновникъ, подчиненъ на председателя на картелната комисиия — главния секретаръ на министерството. Каква сѣдебна гаранция представлява този човѣкъ? За да бѣде назначенъ, той трѣбва да има цензъ по-голямъ отъ председателя на апелация, но гаранция сѣ само облигитѣ, които му се даватъ, и желанието у него да създаде нѣщо отъ себе си, да се отплати, задето му е направена честта да бѣде юрисконсултъ, помощникъ и съветникъ на министра по юридическитѣ въпроси. Все пакъ, той е административенъ чиновникъ и неговото мѣсто не може да бѣде въ единъ съдъ. Ако се допустне съеззание, той ще бѣде представител на министерството, застъпникъ на публичния интересъ, срещу застъпникитѣ на частния интересъ, на обжалващитѣ страни. Това е системата, това е редътъ въ правосѣдието.

Но азъ смѣтамъ, че даже и да приемете — то е трѣгнало въ този редъ — този специаленъ съдъ, може да се избѣгне участието въ него, като членъ, на юрисконсулта на Министерството на търговията. Едно време смѣтнахме, че въ касацията не сѣ достатъчни трима сѣдии, затова турихме петъ, а тукъ, въ единъ картеленъ съдъ, който се нарича „чека“ — така го поменавя г. Жеко Маджаровъ, и на такова нѣщо като че ли ще замирише, както се нарежда работата, при отсъствието на публичностъ — вие туряте единъ административенъ чиновникъ. Това е нѣщо по-долно, отколкото единъ дисциплинаренъ съдъ за наказване на чиновници, въ състава на който има единъ апелативенъ сѣдия, единъ окръженъ сѣдия, представителъ

на чиновниците — има най-малко 5 или 6 души. Във медицинския съвет за съдени на лекарите има 8 души, от които: един апелативен съдия, един касационен съдия, а другите са лекари. Такъв голем състав решава въпросите по дисциплинарната отговорност на чиновниците. А тук за такива тежки случаи, за такива сложни въпроси, при които може да има големи подозрителности — колкото и да желаете да ограничите състава на този съд, за да няма много ходене и разтакане — не може да се правят ограничения, които да създават подозрение.

Гаранцията за безпристрастно и сигурно правосъдие от хора, на които ще се дадат съдебни функции, е в тяхната независимост. Това е първото условие, за да бъдат хората спокойни, когато отиват пред един съд. Във случая, вместо юрисконсулта на Министерството на търговията, аз бих предложил да се тури един член на апелативен съд. Турен е един член от Административния съд, остава да се тури и един член на апелативен съд. Такъв е съставът и на комисията по Министерството на благоустройството: въ нея влизат двама души съдии. Винаги се е гледало с най-голям спокойствие, когато онзи, който има да рече и да прави хирургия въ конфликтите по правото, е съдия.

Това са моите бележки по предварителния въпрос за погрешното въобще поставяне на правосъдната организация по този законопроект, която тук е, тъй да се рече, второстепенният въпрос. Няма да накажете злокачествените картели, като ги злоупоставите по отношение на правосъдието. Тъкмо защото са калпави, защото са лоши, защото трябва да бъдат преследвани, дайте това нещо да го стори един институт, който ще бъде въ състояние да сложи тежката си ръка при пълно спокойствие у всички ни, че сме уредили нещо като хората, та, като засегне някого с тежестта си, да съзнае, че съдът го е наказал — съдът без никакви подозрения и при най-добър подбор на лицата, които го съставляват.

По отношение на процедурата — въпрос, който се повдигна от преждеговорившият и от тук (Сочи дъсницата), и от тук (Сочи лъвцата) — аз съмтам, а и г. министърът който е наш колега и той знае, че само въ състезателността, въ публичността на един процес — а това е процес — може да се съдържа гаранцията за доброто правосъдие. Особено пък, като се допуска вече един специален съд, въ никои случай няма да се остави тази работа да става тайно въ канцеларията на министерството. Въ тази работа вече тръгват всичките основания за най-големите подозрения. Публичният интерес трябва да бъде застъпен въ лицето на юрисконсулта. Той трябва да се извади от състава на съда, да не бъде съдия, не му е мястото за съдия; той е страна по делото, по този процес, тук се създава вече дело — и като се отстрани той и бъде застъпник на публичния интерес, ще има едно изслушване на страните. Но да се каже „без изслушване на страните“, аз съмтам, че това значи „Долу ръцете!“ — едно предварително осъждане.

Някой от земледелците: „Горе ръцете!“

Ц. Пупешков (д. сг): „Долу и горе ръцете!“, но въ всеки случай това значи едно пълно обезоръжаване на лицето, което би потърсило правосъдие.

По отношение решенията на този съд. Тук имаме следната аналогия. Вие знаете, че решенията на контролните комисии по данъците, въ които комисии председател е един съдия от окръжния съд — ние навсякъде вече сме турили съдията като гаранция въ тия административни места, където може да има подозрителни елементи при правораздаването, навсякъде съдията да бъде отпор и гаранция за гражданина — тия решения се обжалват пред Административния съд по касационен ред. Това е, тъй да се рече, класическата, установена процедура. Какви основания имаме да отстъпим от нея? Решението на контролната комисия е изпълнимо. Това се предвиди въ закона за данъка върху приходите на дружествата и лицата. Апелативното решение на контролната комисия там — а тук, на картелната комисия — е изпълнимо. Глобите са гарантирани, нищо не се губи, защото лицето е дало предварително залог. Остава понататък една формална гаранция за формалния контрол, който ще се упражни по касационен ред от Административния съд.

Ние нямаме право да пренебрегваме Административния съд — една установена вече юрисдикция по отношение

контрола на административните учреждения, на административните актове — въ дадения случай, както и въ всички други случаи. Защото иначе, ако би дошел ред за налагане на глоби, аз съмтам, че още по-големо престъпление вършим по отношение чл. 13 от конституцията, дето отбъгваме окръжния съд, който, по закона за акцизите, може да постанови 10 или 20 милиона лева глоби. Та тук сега, като чуваме за глоби за милиони, веднага всички залянахме, като че кой знае какво чудо ще стане! Съ тия големи работи, които ще се правят, трябва да се натовари истинското правосъдие по отношение на наказателната санкция.

Но тръгне ли се по този път, съ поправката, която се предлага въ дадения случай, съ допускането на едно касационно обжалване, което съ нищо няма да засегне спешността — а тя може да бъде реализирана, осъществена и въ Административния съд, защото и него можем да задължим въ двенедълен срок да насрочи делото и да го разгледа; и въ това отношение Административният съд е доказал своята експедитивност по бързите работи — недейте съмта, че се създава един ред на спънки за администрацията и министерството, защото тия улеснения, които дават на тая администрация, съ големото доверие към нея, съ въ същност злоупоставяне на тая администрация въ опасните места на упражняването на правата ѝ за отстранение на произволит, на възможните нарушения. Съдията съ там гаранцията. И аз съмтам, че г. министърът не би трябвало да иска привилегировано третиране въ един нов закон, гдето не се знае как ще тръгне работата, и най-добре ще стори, ако възприеме старите, приети вече гаранции, които е дало и които дава българското правосъдие. (Ръкоплъскания от сговористите)

Председателствуващ Н. Шопов: Има думата г. министърът на търговията, промишлеността и труда.

Министър Г. Петров: Г. г. народни представители! Някои от говорившите господа поставят така въпроса, като-че-ли административното правосъдие въ България е въ опасност; като-че-ли тоя законопроект иде да унижи или да накръпи положението, създадено съ прокарването на закона за административното правосъдие. Мене ми се струва, че работата не е толкова трагична, както се представлява. Някои не иска да накръпи престижа на това съдилище. А че това е така, доказателство е обстоятелството, че въ състава на тоя съд влиза един член от Върховния административен съд. Въпроси като този — защото този е малко по-друг от ония, които са от компетентността на Административния съд — така ли г. Стайнов? — такива въпроси ние не можем да отидем да ги подведем под общите норми. Господата забравят, че ние не се намираме при положението на един съдебен процес, ние нямаме един съдебен процес — ние имаме едни отношения свършено други, свършено различни от тия, които са предмет на съдебния процес. Когато защитавах законопроекта по начало, аз ви казах, че тенденцията — които и аз не споделям — съ, да се засили изпълнителната власт за сметка дори и на законодателната някъде. Въ Англия отидоха до конфискуване на стоките — съ съдилищата ли, г. Пупешков? Завчера въ Германия се издадоха декретите за нормировките — подлежат ли тия разпоредби на административната власт на едно такова обжалване, за каквото вие претендирате?

П. Стайнов (д. сг): Чл. 48 от конституцията.

Министър Г. Петров: Чакайте да се разберем, не бързайте! — И после, коя е дейността на тоя картелен съд, която ще подлежи на обжалване — ако се допусне такова обжалване пред Върховния административен съд? Да видим по кои въпроси се произнася картелният съд!

Картелният съд не се произнася по въпроси за нормировки, защото, според точка втора на чл. 14 от законопроекта, решението на картелната комисия по нормиране на цени подлежи на утвърждение от министъра на търговията, промишлеността и труда, резолюцията на когото не подлежи на обжалване. Следователно, иззети са тия въпроси от компетентността на картелния съд.

Точка 2 от чл. 14 пък се отнася за случаи, когато министърът на финансите ще поиска съ властта, която има, по едно представление от картелната комисия, да намали вносните мита. Ами той и сега има това право по закон. Следователно, и тая дейност не може да

подлежи на обжалване предъ Върховния административен съдъ.

Споредъ точка 4 отъ чл. 14 картелната комисия може да постанови разтурянето на картели. Ето и този случай, не може и не бива да бъде отнасянъ въ една по-горна инстанция, за каквато вие говорите.

Остава въпросътъ за глобитъ, каквито картелната комисия може да налага съгласно точка 3 на чл. 14. Но, г-да, касае се до разрешението на единъ въпросъ по същество — тамъ касационната инстанция и безъ това нѣма да се произнася.

Следователно, разбирамъ, ако има засегнатъ нѣкой голѣмъ интересъ, по който Върховниятъ административен съдъ би се произнасялъ по същество. Ако се касаеше за едно дѣло за отмѣна, тогава има смисълъ да създадемъ една инстанция за отмѣна; но въ нашия случай азъ не виждамъ оправданията на едно такова искане. Азъ казвамъ това, безъ да съмъ далъ окончателно мнението си по този въпросъ. Г. Ради Василевъ не знаа дали присъствува въ комисията, азъ внесохъ тоя въпросъ въ комисията, обаче комисията прие положението, което е прокарано въ текста на тоя членъ. Азъ самичкы я сезирахъ съ въпроса за обжалването на тия решения. Комисията не прие това нѣщо по тия съображения, които азъ изложихъ. — (Къмъ И. Куртевъ) Така бѣше, г. председателю, нали?

Става въпросъ за допустимостта на адвокатската защита. Не е вѣрно вашето твърдение, че по начало защитата на странитѣ не е допустната. Защитата е допустната — страната може да се защитава — но въ писмена форма. Ами такова процедиране имаме и сега — то не е същото, но е приблизително същото, аналогично — въ контролната комисия по данѣка върху приходитѣ. Тамъ странитѣ се призоваватъ, за да дадатъ обяснения — не сведения; тамъ, обаче, нѣма пледоария въ тази смисълъ, въ която вие я разбирате.

Б. Смиловъ (нац. л. о): А обжалването?

Министъръ Г. Петровъ: Обжалването е другъ въпросъ, г-да! То не е отъ такъвъ характеръ. Ще дойда и до него. — И тамъ нѣма защита. Защитата би разтегнала чѣлата процедура. Азъ това го зная.

Г-да! Нека бѣдемъ наясно. Представителитъ на съюза на адвокатитѣ се явиха при мене, станаха разисквания между мене и тѣхъ по състава на картелния съдъ, по неговата компетенция и по обжалването на решенията му, а също и по допускането на адвокатска защита. Ще ви кажа — безъ подробности — че съ колежитѣ отъ адвокатския съюзъ ние се съгласихме върху всичко, като изслушаме взаимно аргументитѣ си, изключая върху пункта за обжалването. Представителитъ на адвокатския съюзъ останаха на мнение, че трѣбва да се допустне и обжалване — ще ви кажа при какви условия. И тъкмо поради това азъ сложихъ този въпросъ на обсъждане въ комисията, когато тя разглеждаше законопроектътъ, като съобщихъ, че Съюзътъ на адвокатитѣ повдига въпроса за обжалването. Комисията не възприе това. Обаче самъ адвокатскиятъ съюзъ, чрезъ своитѣ представители — управителниятъ съветъ на съюза — като разбираше, че при тая процедура, която днесъ съществува, ние бихме създали процеси, които ще се протакатъ дълго време, върху експедитивността на Върховния административен съдъ, предложихъ, щото дѣлото да се счита насрочено въ 7 дни отъ постъпването на касационната жалба въ Административния съдъ и че допълнителна касационна жалба може да се подаде до 3 дни отъ постъпването му — нѣщо подобно. Вие знаете ония постановления въ гражданското съдопроизводство, съ които е ограниченъ срокътъ за подаване на допълнителна касационна жалба.

Това положение, следователно, относително защитата, следъ обясненията, които се дадоха по въпроса, не срещна съпротива и се прие отъ представителитъ на Адвокатския съюзъ.

И азъ намирамъ, че нѣма защо да се иска по такива процеси — които, както казахъ, не сѣ чисто съдебни процеси — да има адвокатска защита. Имаме много такива спорове, напр., обжалванията, рекламациитѣ предъ специалната комисия по закона за митницитѣ; и тамъ също така има крупни интереси, и тамъ също така има голѣми глоби, по-голѣми отъ тѣзи, които се допускатъ по този законопроектъ.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Тукъ се касае за затварянето на предприятия, въ които сѣ вложени милиони.

Министъръ Г. Петровъ: Г. Смиловъ! Началото за унищожение на едно предприятие е прокарано и въ други закони, но и тамъ нѣма съдъ.

Б. Смиловъ (нац. л. о): (Възразява нѣщо)

Министъръ Г. Петровъ: Моля Ви се, недейте скача отъ въпросъ на въпросъ; като правите едно възразение, отивайте до края на мисълта си. Недейте така полемизира! Вие казвате, че тукъ има наредби за закриване и разтуряне на картели и за отмѣна на облаги. Така ли е?

Б. Смиловъ (нац. л. о): Да, да.

Министъръ Г. Петровъ: Това е санкцията, която е квалифицирана въ нашия случай като по-тежка и която се прилага, следъ като се изчерпятъ всички възможности, чрезъ прилагането на всичкитѣ предшествуващи санкции, за да се добие единъ резултатъ. Но азъ Ви казвамъ, че въ закона за насърчение на мѣстната индустрия и сега е дадена възможностъ, по същество, на министра, безъ съдъ да отнема облаги. Така че, това положение си съществува. Ние не въведохме нѣкой новъ принципъ въ законопроекта, а доразвихме съществуващата по закона практика. Азъ въ известни закони намѣрихъ допустната защита, . . .

Р. Василевъ (д. сг): Азъ ви казахъ, че въ Унгариа е даденъ срокъ.

Министъръ Г. Петровъ: . . . но въ други закони азъ не виждамъ да е осъществена адвокатската защита по тѣзи така наречени процеси.

Г. г. народни представители! Ще трѣбва да спра вниманието ви и върху бележитѣ, които направи г. Пупешковъ. Той говори за състава на картелния съдъ.

Г-да! Колкото се касае до това, че картелниятъ съдъ трѣбва да представлява нѣкаква гаранция, струва ми се, че въ това отношение, поне колкото се касае до интереситѣ на ония, които ще бждатъ застрашени отъ приложението на този законъ, гаранциитѣ се съдържатъ въ самия законъ. Председателътъ на картелния съдъ е единъ съдия, членъ на Върховния административен съдъ. Другиятъ членъ на картелния съдъ, освенъ юрисконсулта — Вие, г. Пупешковъ, забравихте да отбележите това — е представителъ на търговско-индустриалнитѣ камари, и той нѣма да защитава интереситѣ на консоматора, а ще защитава интереситѣ на своето съсловие. Следователно, колкото се касае до защита интереситѣ на ония, които могатъ да бждатъ засегнати отъ тоя законопроектъ, по отношение на които интереси г. Пупешковъ изказа подозрение, че могатъ да бждатъ нащърбени, вие имате тукъ пълна гаранция въ лицето на единия съдия и на представителя на търговско-индустриалнитѣ камари. Така че що се касае до състава на съда и до защита интереситѣ на засегнатитѣ, азъ смѣтамъ, че направенитѣ възразения не сѣ отъ особено значение.

Г-да! Въпросътъ за обжалването действително е сериозенъ. Азъ ви казахъ, че самъ внесохъ въ комисията този въпросъ. Обаче, комисията остана на своето мнение. Сега азъ нѣмамъ нищо противъ да се върне чл. 9 отново въ комисията, за да се изслушатъ тамъ предложенията, които бѣха направени тукъ, и тя на нова смѣтка да се произнесе по тѣхъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Добре, това се приема — да отиде чл. 9 отново въ комисията.

А. Капитановъ (з): Г. министре! Не чухъ, съгласенъ ли сте съ удължаването на срока.

Министъръ Г. Петровъ: Вашето предложение, г. Капитановъ, ще се разгледа въ връзка съ чл. 9 на закона, съгласно чл. 39 отъ правилника за вътрешния редъ на Събраниято.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Въз основа на какви правни норми ще се произнася картелниятъ съдъ?

Министъръ Г. Петровъ: Тоя въпросъ ще се разисква въ комисията.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Нѣма юридическа база, юридическа норма, г. министре.

Министъръ Г. Петровъ: Чл. 9, заедно съ направенитѣ предложения, се изпраща въ комисията.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Не е ли по-добре да се изпрати въ комисията по Министерството на правосъдието?

Председателстващ Н. Шопов: Не, въ комисията по Министерството на търговията.

Министър Г. Петров: Г. Пупешков! Нищо не Ви пречи да участвате въ комисията по Министерството на търговията.

Председателстващ Н. Шопов: Ония г. г. народни представители, които сж съгласни чл. 9 да бжде изпратен въ комисията, заедно съ направенитъ предложения, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 10. Решенията на картелния съдъ сж задължителни за общитъ и помирителни сдилища.

Ако решението на нѣкой споръ, възбуденъ предъ другъ съдъ, зависи отъ разрешението на предварителенъ въпросъ отъ подсждността на картелния съдъ, той отлага дѣлото до произнасянето на последния. Странитъ, участващи въ спора, могатъ сами да поискатъ отъ картелния съдъ да се произнесе по предварителния въпросъ.“

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народниятъ представител г. Владимиръ Молловъ.

В. Молловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че не само чл. 9, а и чл. 10, а може би и чл. 8, трѣбва да бждатъ върнати въ комисията за ново разглеждане, защото тия членове сж тѣсно свързани единъ съ другъ, понеже засѣгатъ въпроса за състава на съда, за сроковетъ, за подсждността и т. н., и, следователно, ако бжде разгледан само единъ отъ тия членове повторно отъ комисията, ще се наложи да се разгледатъ и другитъ членове, за да може да се установи необходимата връзка между тѣхъ.

Защо чл. 10 трѣбва сщо да бжде върнатъ въ комисията? Независимо отъ съображението, че тукъ се създава едно изключително правосъдие, което, най-сетне — по мотивитъ, изложени отъ г. министра на търговията — поради особения характеръ на това законодателство, което се създава сега, даже да бжде допустнато, това, което се мисли като подсждностъ е отъ свършено неустановенъ, неясенъ, двусмисленъ характеръ.

Вземете сега първия въпросъ. Явява се препирня за подсждностъ. Кжде трѣбва да отиде препирнята? Дали този съдъ решава своята подсждностъ, или тоя въпросъ трѣбва да бжде решенъ по общото наше законодателство, евентуално отъ Върховния касационенъ съдъ, като препирня между административни учреждения? Дали сега този картеленъ съдъ ще решава въпроса за своята подсждностъ предварително, или той трѣбва да бжде решенъ отъ друго мѣсто, ако се възбуди писмено въпросътъ за подсждността — това не е ясно.

Нѣкой отъ мнозинството: Ясно е.

В. Молловъ (д. сг): Не е ясно.

Второ. Говори се за подсждностъ на картелния съдъ. Картелниятъ съдъ не е първа инстанция, той е втора инстанция. Първа инстанция е комисията и, следователно, въпроситъ по обтжжване решенията на комисията отиватъ въ картелния съдъ. Тогава може ли да се говори за подсждностъ на картелния съдъ, когато той е втора инстанция? И навсѣкжде тая терминалогия върви отъ началото до края и възбужда само едно недоумение.

Трето. Чл. 10, по който вземахъ думата, гласи така: (Чете) „Решенията на картелния съдъ сж задължителни за общитъ и помирителни сдилища. Ако решението на нѣкой споръ, възбуденъ предъ другъ съдъ, зависи отъ разрешението на предварителенъ въпросъ отъ подсждността на картелния съдъ, той отлага дѣлото до произнасянето на последния. Странитъ, участващи въ спора, могатъ сами да поискатъ отъ картелния съдъ да се произнесе по предварителния въпросъ“. Следователно, така нареченитъ преюдициални въпроси ще се решаватъ отъ административната юрисдикция. Коя? Картелниятъ съдъ е втора инстанция. Не може втората инстанция да решава единъ преюдициаленъ въпросъ. Трѣбва да го реши предварително комисията, на която вие не давате такъвъ характеръ. Тя има едно определено положение.

На четвърто мѣсто иде въпросътъ за глобитъ. Въпросътъ за глобитъ е сложенъ така, че тѣ се установяватъ действително отъ комисията и, следователно, подлежатъ на обтжжване предъ картелния съдъ. Глобитъ сж малко голѣми, и въ нашето законодателство обикновено такива глоби трѣбва да се налагатъ отъ сждебни мѣста и лица,

по общи съображения. Но когато ще се налагатъ такива глоби за лицата, които сж нарушили нѣкои постановления на този законъ — следователно трѣбва да смѣтаме картелитъ, трѣстоветъ и пр. — има и друго едно постановление въ чл. 21, отъ свършено изключителенъ характеръ: (Чете) „Длъжностно лице, което наруши разпорежданията на чл. 6, 17 и 18 отъ настоящия законъ, се наказва съ постановление на комисията по картелитъ съ глоба отъ 1.000 до 10.000 л.“. На длъжностни лица, чиновници по Министерството на търговията, които сж извършили нарушения по своята служба — това е служебно нарушение, защото законътъ имъ налага известни задължения, които тѣ ще нарушатъ — за такива нарушения, по този законъ ще се налагатъ, по изключение, глоби отъ 1.000 до 10.000 л., когато, г-да, по чл. 421 и чл. 431 отъ наказателния законъ за такива нарушения се предвижда строгъ тъмниченъ затворъ до 5 години! И тѣ тогава отъ комисията ще отидатъ въ картелния съдъ, който ще имъ потвърди тая глоба и ще се освободятъ отъ всѣкаква отговорностъ. Защо? Защото има другъ единъ изключителенъ текстъ, който казва, че решенията на картелния съдъ сж задължителни — не подлежатъ на обтжжване — за общитъ и помирителни сдилища.

Министър Г. Петров: Не е така.

В. Молловъ (д. сг): Извинете. Азъ прочетохъ наново законопроекта и трѣбва да ви кажа следното. Очевидно, взето е предъ видъ чуждо законодателство и чужди принципи, сѣдни начини на действие, създадени при други условия. Не сж приспособени тия принципи къмъ нашето законодателство и къмъ нашитъ условия. Очевидно е, че бързината, съ която е билъ работенъ този законопроектъ, не е дала възможностъ да се вникне въ тия тънкости подробно и тѣ повече да се приспособятъ къмъ нашето законодателство и къмъ нашитъ мѣстни условия.

Ето защо, понеже става сега въпросъ за връщане на известни членове въ комисията, за да се обсждатъ тамъ по-добре, за да се създадатъ нови редакции и нови постановления, желателно е всички тия постановления а въ връзка съ картелния съдъ, и въобще съ юрисдикцията на комисията и на картелния съдъ, да се обсждатъ наново, за да се създаде нѣщо по-целесъобразно. Увѣрявамъ ви, че съ този законъ ще създадете отъ първия часъ конфликти съ сждебнитъ мѣста и лица. Азъ бихъ желалъ да нѣма такива, защото нѣмамъ особени симпатии къмъ тия създавания — картелитъ и трѣстоветъ. И ние бѣхме започнали да мислимъ за създаване на законъ противъ картелитъ и трѣстоветъ. Съ този законопроектъ действително се възбуждатъ въпроси, които ще бждатъ много сложни, които ще бждатъ почти неразрешими, защото ще се влѣзе въ конфликтъ съ нашето общо законодателство, съ други институции и главно съ сждебната властъ.

Затуй моето предложение е, тия членове да отидатъ въ комисията и наново да се разгледатъ — по възможностъ да се разгледатъ отъ двѣтъ комисии: комисията по Министерството на търговията и комисията по Министерството на правосъдието.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министърътъ на търговията.

Министър Г. Петров: Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че чл. 10 нѣма нужда да отиде въ комисията. Ако г. проф. Молловъ смѣта, че има нѣкаква несъобразностъ въ законопроекта, той може да направи предложение. Повдига се въпросъ за подсждността или по-право за пререканията около подсждността. Подсждността на съда е определена отъ текста на законопроекта. Пререканията ще се разрешатъ по начинъ, указанъ пакъ въ общитъ ни закони; нѣма нужда да се приповтарятъ ония норми, които съществуватъ и които сж задължителни за сждебнитъ инстанции.

В. Молловъ (д. сг): Ще правите изключение отъ общия наказателенъ законъ и чиновници, които подлежатъ на наказание строгъ тъмниченъ затворъ, ще бждатъ глобени съ 5.000 л.

Министър Г. Петров: Г. Молловъ! Това не изключва, когато има улавна отговорностъ, да се отговаря по подлежаия текстъ отъ наказателния законъ. Ние предвиждаме глоба само за нарушенията по този законъ. Ако е констатирано друго престѣпно деяние, наказуемо по общия наказателенъ законъ, нѣма съмнение, че този, който го е извършилъ, ще бжде подведенъ да отговаря по нормитъ на наказателния законъ. Защо ще споримъ по тая работа?

Тукъ става въпросъ за случаитѣ, когато, да кажемъ, при изпълнение на единъ договоръ, чрезъ който е образуванъ картелъ, се засѣгатъ въпроси, които сѣ отъ изключителна компетентностъ, или които се подвеждатъ специално подъ разпоредбитѣ на закона за контролъ върху картелитѣ. Само за тия случаи става въпросъ. Напр., ще дойде да се изпълнява едно задължение за участие въ единъ картелъ. Ако по този въпросъ картелниятъ съдъ се произнесе, това му решение е задължително за другитѣ съдилища, въ които спорътъ може да отиде по другъ поводъ. Има случаи, за които говори забележката къмъ чл. 3. Вие ще си спомните, г. Ради Василевъ, че тамъ предвидихме случаи, които могатъ да се явятъ отъ напущане на участниците въ картели — случаи, предвидени въ договора, съ който е образуванъ картелътъ. Това е една наказателна клауза, защото всѣки е длъженъ да участвува въ картела за опредѣлено време. Ако излѣзе отъ картела, длъженъ е да заплати едно обезщетение. Ние предвидѣхме възможността да се освобождаватъ отъ тия обезщетения, но това не значи, че другитѣ отношения, които сѣществуватъ въ картела, нѣма да бждатъ предметъ разекслпесе на единъ граждански процесъ и нѣма да бждатъ разисквани отъ гражданскитѣ съдилища. Решението на картелния съдъ по въпросъ, който може да се породн за неустойка, за изплащане на суми или за нарушение на договора, сир., когато е въпросъ за наказателна клауза, то е въпросъ изключително отъ компетенцията на картелния съдъ. Неговото решение по този въпросъ не е задължително за общитѣ съдилища. Това е смисълътъ на тая наредба и азъ не виждамъ, какъ могатъ да се представятъ такива случаи — не зная кѣде г. проф. Молловъ ги вижда — когато ще има пререкания и спорове, които щѣли да поставятъ цѣлата система на нашето законодателство въ нѣкакво смущение. Следователно не виждамъ основания, защо текстътъ на чл. 10 трѣбва да се връща наново въ комисията. Той е ясенъ, опредѣленъ е за кои случаи се отнася. Азъ не знамъ, защо се възбуждатъ тия спорове.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има предложение отъ г. Молловъ, чл. 10 да се изпрати въ комисията.

А. Буковъ (з): Министърътъ съгласенъ ли е?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Не е съгласенъ.

А. Буковъ (з): Кажете по-високо, за да чуемъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които сѣ съгласни съ предложението на г. Молловъ, чл. 10 да се изпрати отново въ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще положа на гласуване чл. 10 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика.

Които г. г. народни представители приематъ чл. 10 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ сговориститѣ: Меншество.

П. Стайновъ (д. сг): Комуниститѣ забравиха да гласуватъ, и стана меншество! (Смѣхъ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Г-да! По-неже часътъ е 8, ще преустановимъ заседанието.

С. Мошановъ (д. сг): Искамъ думата по опредѣляне на дневния редъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Имате думата, г. Мошановъ.

С. Мошановъ (д. сг): Азъ моля, г. г. народни представители, да се съгласите да се постави на дневенъ редъ писмото, което днесъ отправихъ до г. председателя на Камарата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какво казахте?

С. Мошановъ (д. сг): Днесъ азъ депозирахъ едно писмо до председателството, съ което констатирамъ, че при вчерашния вотъ е извършено едно неправилно процедиране.

Касаетъ се за гласуване, а не за получения вотъ. Касаетъ се за неправилно процедиране при вземане на вчерашния вотъ.

А. Буковъ (з): Не по вратъ, а по шия!

С. Мошановъ (д. сг): Азъ моля този въпросъ да се постави на разглеждане отъ Народното събрание въ дневния редъ за утре.

Нѣкой отъ мнозинството: Петъ пѣти го гласувахме. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля! — Вашето писмо е едно питане къмъ бюрото.

С. Мошановъ (д. сг): Не, едно предложение.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ние ще действуваме съгласно правилника. Ние имаме единъ вотъ на Народното събрание отъ вчера, и сега да поставяме на дневенъ редъ предложение за коригиране на този вотъ отъ Народното събрание, трѣбва да имаме начинъ за това. Вие можете да отправите каквото щете питане, било къмъ министритѣ, било къмъ председателя на Камарата за станалото въ Народното събрание. По силата на чл. 60 отъ правилника ние имаме право да сметемъ, че това писмо е едно питане. Бюрото ще Ви отговори, ако е станало нѣкакво нарушение, ако има неспазване на правилника. Следъ това Народното събрание ще си тегли заключението, за да пререшн въпроса, ако е станала нѣкаква грѣшка. Споредъ менъ, това е единствениятъ начинъ за разрешаването на този въпросъ.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Въпросътъ е отнесенъ до бюрото, и то заяви, чрезъ г. председателя, че то ще постави този въпросъ въ дневния редъ за утрешното заседание.

А. Буковъ (з): Не е казано това.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Бюрото пожела да чуе и Васъ. Азъ смѣтамъ, че бюрото е въ правото да постави този въпросъ на дневенъ редъ. Никакво питане нѣма.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да чуете мнението на правителството по единъ въпросъ е желателно, но азъ ви казвамъ, че не може днесъ да се прави предложение за поставяне въ дневния редъ на Народното събрание за утрешното заседание едно предложение за пререшаване на единъ въпросъ, разрешенъ вчера. Ние нѣмаме право да поставяме това предложение на дневенъ редъ.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Г. председателятъ заяви . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. председателятъ каквото е заявилъ, го е заявилъ за своя смѣтка. Сега азъ ви давамъ тѣзи обяснения, че това писмо, което е отправилъ г. Стойчо Мошановъ до бюрото, може да се третира като едно питане до бюрото. Това питане може да породн известни послѣдствия за въ бждеще. Този въпросъ, евентуално, ще остане да се сложи за разглеждане въ бждеще. Но сега да поставяме въ дневния редъ пререшаване на единъ въпросъ, безъ да е освѣтлено Народното събрание, азъ смѣтамъ, че е невъзможно.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: И то следъ четири гласувания!

С. Мошановъ (д. сг): Азъ констатирамъ една неправилностъ. Какъ бюрото ще постѣпи, то е другъ въпросъ. (Възражения отъ мнозинството)

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие по силата на кой правилникъ избихте 30.000 души? (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Стойчо Мошановъ прави предложение . . . (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

А. Капитановъ (з): Г. председателю! Това не може да се гласува. Вие само ще съобщите, че е постъпила такава молба.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не бързайте, г. Мошановъ.

С. Мошановъ (д. сг): Азъ мълча.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Бюрото предлага за утрешното заседание следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митниците и

чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки.

2. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ.

3. Второ четене законопроекта за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени. (Продължение разискванията)

4. Второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за събиране на прѣжитѣ данъци.

Които г. г. народни представители приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Вдигамъ заседанието.

Вдигнато въ 20 ч. и 13 м.)

Подпредседателъ: **Н. ШОПОВЪ**

Секретарь: **Т. ХР. МЕЧКАРСКИ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

ПОПРАВКА НА ПО-ВАЖНИ ПЕЧАТНИ ГРЪШКИ.

Стр.	Колона	Редъ	Напечатано :	Да се чете :
169	лѣва	12 отдолу нагоре	две заплати за една и сѣща длъжностъ.	две заплати или заплата и възнагра- ждение.